

EGYETÉRTÉS

KABARET-SZÁM.

Vezércikk legyen!

Legyen első oldalon vezércikk! parancsolja a szerkesztő és elsőrangú cikk legyen, kiáltja utánam, mert a szám ünnepi és az olvasónak jó cikkre van szüksége. Mit gondol ő jó cikknek este hat órakor, amikor a miniszterelnököt nem lehet nyakoncsipni, mert elkövette azt a visszaélést, hogy ezen a napon nem beszélt és én ezenkívül reggel óta csak tizenhatsz ujságot olvastam el tőle azelőtt még se tudom, mi van a bécsi lapokban. Mert a bécsi lapokra a kávéházban mindig ráül egy bürziáner és a táviratokat lejegyzí a noteszébe. Elmegyek tehát haza és megmondom, hogy fűtsenek be. De a takarító-asszony már elment és Polónyi fiatal korában ki tudta pucolni a csizmáit, ellenben én öregkoromra se bírtam megtanulni, hogy miképpen kell tüzet rakni, előbb kell-e a szén betenni, vagy előbb az aprófát. (Különbö pedig se szén nincs itthon, se aprófa.) Ilyen körülmények közt legstilszerűbb lenne verset írni, mint valamennyi költő, hogyha nyomorban volt és hideg volt a szobájában, mindig verset írt. (Lásd Ferenczy Zoltán irodalomtörténeti jegyzeteit.) Tehát nekem tulajdonképpen verset kellene írnom. A fene ott egye meg, aki kitalálta a vezércikket. Megyek a kávéházba vissza — a hatodik kávéházba iszom a mai napon — és telefonálok a szerkesztőnek: írjon ma a nagy Mezei Ernő, a tudós Kmety Károly és mire való Bernáth Ottó, aki dr. és Benda, aki nemes dr., ha-

nem egyttal Jenő is. Ki látott olyan wirtshaftot, vagy virtsaftnak írják magyarul, ki látott olyan rendszertelenséget, hogy egy embert direkt vezércikkírással kárhozzátanak, amikor ez az ember csakis kizárólag a vezércikkírástól undorodik. Különbö számár vagyok. Annyi fáradtsággal, mint amennyivel ezeket, amiket eddig elmondtam, kigondoltam, annyi agykinzással éppen irhattam volna hatvan szót, ami lendületes stílusban már kiad egy ünnepi vezércikket, még ha egyfolytában írom is a sorokat, ami a vezércikkírással a legfontosabb dolog.

Tehát telefonáltam. A szerkesztő azonban azt mondja, hogy ne okoskodjam és ne veszekedjek mindennap, hanem üljek le és írjak. Azt mondja, hogy ne legyen olyan nagyra azzal a vezércikkírással, mert vezércikkírást írni a legkönnyebb, mert a vezércikkíráshoz nem kell egyéb, mint egy klasszikus idézet, egy gorombaság és egy vicez! Jól van, felelem rezignációval, (más rezignációval ugye se lehet foglalkozni) meglesz a cikk.

Ime: itt van az idézet. Lehet még a szerkesztő urból is vezércikkíró: Hodie mihi, cras tibi. Itt van a gorombaság: Akkor lássalak, amikor a hátam közepét. És a vicez? A vicez kérem szépen, a vicez az, hogy csak azért is írni fogok vezércikket, de nem most, hanem hainali három órakor, amikor végre hozzájuthatok a bécsi lapokhoz, mert a bürziáner, aki olvassa, három órakor elmegy az Orfeum-kávéházba az utóéjszakai kurzusait nézni.

A t. Házból.

I. Megyünk az ülésre.

Mikor a nap felkelt, a város világos lett és a kapuczíner sötét. Ugyanekkor egy hosszú ember ment végig az Alkotmány-utcán és a Szere-uteza sarkán azt kérdezte a véletlenül szembejövő levélhordótól:

— Nem tudná-e megmondani, tisztelt emkirságod (m. kir.), merre van a képviselőház.

— Köszönöm, — felelte a levélhordó, — annak külön postája van; mi oda nem kézbesítünk.

— Tehát nem tudja.

— Tudni tudom, kérem. De megmondani, ki tudná azt megmondani, hogy a szerelem, az mi.

— Kegyed szerelmes?

— Igenis, szolgatájjára.

— Latja, latja, azaz hogy látja, látja, szolgatájjára, szolgatájjára, rosszul teszi.

— Egy szép kis leány, egy kék szempár... De más kézbesítési területen. Ő a páros számú oldalon, én a páratlanon.

A hosszú ember meghatottan kezét fogott az emkírral és folytatta:

— Ha megmondaná nekem, hogy merre van a képviselőház, akkor én önnek kijárnám a páros oldali áthelyezést... mert én...

— Ön?

— Én képviselő vagyok.

— Képviselő és nem tudja, hol a háza. Lehetetlen.

— Pedig igaz. Könnyű a csigának, mert az a hátán hordja a házat. De nehéz a képviselőnek, akinek külön képe, külön viséje (veséje) és külön elője (előnye) van. Én eddig mindig fiakkereken jártam, most azonban nem jött el értem a fiakker, tehát nem vagyok képes eligazodni.

A levélhordó elvezette a hosszú embert az Országház-térig a villamoshoz, ott váltott neki egy körforgalmi jegyet és azt mondta, hogy ad-

A mi Karácsonyunk.

Zendül a kürt, nyíl a kárpit.

Trombitálnak angyalok,

Szent karácsony éjszakáján

Hány gyermekszív andalog;

Karácsonyfa, óh mi drága!

Dusan rakva minden ága

Mit gyerek-szív áhítoz:

A jó kis Jézuska hoz.

Hát tenéked, jó magyar nép,

A kis Jézus mit hozott?

Kopár a te karácsonyfad,

A kriszkindlid elfogyott.

Szól a puska — szép karácsony!

Most odalent a Balkánon

S szuronyokra tűzve föl —

A békéd ott tündököl.

Rákócziának a rézdobia

Már nem is szól, megrepedt;

Trombitászó nem harsogja

A riadó éneket.

Sötétben és némán állnak

Jobbról-balról a király-lak

S parlamenti palota...

A Jézus se száll oda!

Izzó szerelem.

(Utóéjszakai szívsz.)

Barokk íróasztalon szecsessziós lámpa: Egymásba fonódó japán lilium-szár. A két virágkehelyben egy-egy villamos körte.

Sötét van.

A fali óra unottan ketyeg. A kályhában elalvóban a szén. A kanapé elnyitózott. A puhi leguggolt. Az ablak lehunyta redőnyszemét. Az ájtó ásitva kitérül...

Belép az urnó.

Nem egyedül jön: Ibolya-parfüm atómoszkák követik. Van vagy millió is. Tolakodó népesség. Minlen zugot elfoglalnak. Megtelik velük a szoba. Nem is téli szoba az már: Tavaszi erdő.

A hölgy ledobia kalapiját. Ledobia boáiát. Ledobia keztyűjét. Ledobia... magát.

Az íróasztal elé ül. Kettős kattogás. Kigyulad a két japán lilium.

A hölgy fiatal, szőke, szép. Halvány lila papirost vesz elő. Levelet ír.

Csend.

Egy toll perczeg, két izzó körte zizeg.

— Jó estét! — mondja az egyik.

— Jó estét! — szól a másik.

— Végre, ismét láthatlak!

— Végre szemembe nézhetek.

— Talán a — szemembe?

— Te még tréfiálsz!

— Pedig, ah!

— Óh, íai!

— Közel egymáshoz...

— Mégis elérhetetlenül messze!

— Lehed perzsel...

— Mégse csókolhatlak meg!

— Egész nap alszunk...

— Csak pillanatokig lehetünk ébren.

— Élet ez?

— Gyöttelelem.

— De édes gyöttelelem!

— Az áram tüzel.

— Nem a szerelem?

— Az is... és még más...

— Micsoda?

— Az irigység!

— Te? Irigy? Te?

— Nézd azt a nőt. Levelet ír. Kedvesének.

Rándevú...

— A boldogok!

— Mi világítunk hozzá...

— És nem követhetjük példájukat.

Zizegve zokognak. Fényük rezeg. A hölgy csavar egyet a lámpacsapon. Tovább ír.

A két körte erőt vesz fájalmán. Pillanatig hallgatnak. Majd újra kezdődik a zizegés.

— Karbidkám szeretsz?

— Szénikém, te kérdezed?

— Szeretsz?

— Hát nem szeretlek?

— Én csupa tűz vagyok!

— Én meg elégek.

— Óh édesem, tegyük ezt...

— Öngyilkosság?

— Kettős öngyilkosság...

— Jó. De hogyan?

— Fokozd szenvedélyedet.

— Ah, be ragyogsz!

— Fényes vagy, mint a nap.

— Végem van... érzem!

— Itt az utolsó perczem... isten veled!

— Isten veled.

Egy kettős tellobbanás. A két körte kiégve kialszik. Korom sötétség.

A hölgy bosszusan ledobia a tollát:

— Már megint rövid zárlat!

dig ülön a villanyoson, amíg az ugyanerre a helyre érkezik vissza. Ha aztán ide visszaérkezik, akkor szálljon le és menjen ahhoz az óriási épülethez, amit maga előtt lát, mert az a képviselőház.

A hosszú ember szót fogadott. Háromnegyed óra múlva, miután megjárta a Dunapartot, a Ferencz József-hídat, a Muzeum-körutat, Károly-körutat, Váci-körutat, Margit-hídat, budai belső körutat és több hasonló érdekes vidéket, csakugyan visszaérkezett erre a helyre, leszállott és ment a nagy épület felé.

Életében most először tapasztalta, milyen nagy baj az, hogy a képviselőházon nincs cég-tábla, mert habozni kezdett, hogy hátha megint eltéved.

De nem. Véletlenül jó helyen járt. A kapu nyitva volt és a portás teát főzött spirituszon.

Töle egyuttal megtudta azt is, hogy hiába fáradt, mert a karácsonyi ünnepekre való tekintettel már több, mint egy hete parlamenti szünet van.

S aki járatlan a politikai dolgokban, azt szívesen felvilágosítjuk, hogy a parlamenti szünet annyit jelent, hogy nincs ülés.

II: Annál jobb . . .

— Annál jobb, — szölt a képviselő.

Megfordult, visszafelé haladt az Alkotmány-utczán, keresett a Váci-köruton egy fiakkert, abba beleült, elment a kereskedelemügyi minisztériumba és a levélhordót beprotégálta a páros oldalra.

Mielőtt kívánságát teljesítették volna, Sztevényi kérdezte:

— Miért a párosra?

— Mert páros élet a legszebb a világon.

Igy felelt a képviselő, aztán visszaült a fiakkerbe s megint elhajtott a képviselőházba.

És csodálatos! Ámbár most fiakkeren jött s nem gyalog, még se volt ülés.

KÜLFÖLD.

Bonyodalmak a Balkánon.

Európa tüzfészke, a Balkán holnap óta uira foglalkoztatja az egész világot. Lőporszag terjed a levegőben és nem lehetetlen, hogy a közel jövőben véres árnyak fognak végigsuhanni a görbe országokon.

Mai híreink a következők:

Cettinje, december 23.

Montenegróban minisztertanács volt, de mert az összes miniszterek nem fértek el az ország területén, a török kormány megengedte, hogy a belügyminiszter török földről csaljon át Montenegróba.

Belgrád, december 23.

A háborus készülődés egyre tart. Most már bizonyos, hogy a szerbek téli háborúra készülnek, mert a trónörökös megtaláltatta a cipőjét.

Antivari, december 23.

A kikötőben befejezték a megerősítési munkálatokat. Első sorban megerősítették állásában a vámszedőt és a hullámgátort. A nagyszabású megerősítési akció nagy nyugtalanságot szült. (Az akció és gyermeke jól érzik magukat.)

Cattaró, december 23.

Egy tegnapi távirat jelentette, hogy a montenegrói határon gyanus bandákat láttak. Ez a hír tévedésen alapul, mert nem gyanus bandák, de gyanus bundák tüntek föl. A bundák különben nem is gyanusak, mert ma reggelre a cattarói rendőrség eruálta, hogy azokat a „Hotel Stadt Graz” étterméből lopták.

TÁVIRATOK.

Legujabó. Ha jó lapot akar, fizessen elő az „Egyetértés”-re.

A SZEZÓN.

Vadvirágba elvesző
Volt egyszer egy nagy mező.

A nagy mezőn egy almafan
Egy Jézusédes barna lány.

És ifjuság és kikelet.
Volt egyszer. De hova lett?

A Szajna partjáról.

Páris, december 22-én.

(A Cafe de la Paix levélpapírosán.)

Kedves Egyetértés,

a boulevard des Italiens-en óriási a forgalom, a villamos ivlámpák szokásos gyatraságukkal világítanak a ködben, az ut közepén és a hova bágyadt sugarak clér, ott mindenestre csetlik-botlik, ötöl-hatol egy magyar levelező. Nyáron a boulevardon a fák leveleznek, ilyenkor pedig a magyar levelezők leveleznek a boulevardon . . . Ötleniök kell, hogy ezt megtehessek és ötlenek-hatolnak, mert ötleniök kell.

Ott csetlenek-botlanak a színházak bemutató előadásain és a tárlatok vernissage-án. A premiéereken könnyű felismerni a budapesti hírlapok párisi levelezőit. A magyar levelező sohasem ölt frakkot, amikor színházba megy, így hát kivirít a közönségből, akár a pipacs a buzából. Bocssásson meg, kedves Egyetértés, hogy innen a Szajna partjáról nem Louys Pétert, ezt az elmés, sőt némelyek szerint éppenséggel nem elmés francia asszonyt idézem, hanem egy jónevű budapesti auktort — ám igazam van, mint Sarah Bernhardt-nak, akinek szintén mindig igaza van, mert a Pipacsok a buzában Calman Lévy kirakátaban is látható, itt Párisban, fehér diszkótésben és arany betűkkel . . .

. . . Igen, ezek a magyar levelezők és Ady Andor a kapitány! . . . Ő most valahol Okatoofia szívében pihen a babérain. Sebaj, rohamosan támadt a helyébe egy új faj, amelyet Párisban még egyszerűbb megkülönböztetni . . . Kérem, kérem, ne gondoljon semmi rosszra, még Maurice Donnay-re és Henri Bernstein-re sem: ama kiváló párisi levelezőkről beszélek, akik a budapesti szerkesztőség jobb időket is látott asztalán rovatgatják a Coeur de Jeanett illatától áthatott tudósításokat . . . a Szajna partjáról. Látja, ezek a fiúk tetszenek nekem! A Teréziáról elnevezett pesti körntra járnak vacsorálni és mégis, pontosan beszámolnak vele, hogy a párisi boulevardon a Crédit Lyonnais tornyában éjfélkor tizenkettőt ütött az óra. Ez igazi párisiasság, gall esprit, ami fel sem tűnik itt, a francia szellem örökös tüzijátéka közepette, de én megismerem, meg én, először, mert inár ilyen vagyok, másodsor, mert ismerem az összes párisi magyar levelezőket, harmadszor pedig, mert könnyen megismerhetem őket arról, hogy nincsenek itt . . . Sohasem is voltak! De a magyar újságokba süriin irnak Párisból leveleket. Azt hiszi, én nem tudom?

Sietek befejezni soraimat, noha akadna még egy s más megjegyzésem. De nem lehet, nem lehet. Jön egy magyar levelező azok közül, akik itt működnek és fülöncsip. És fog rajtam írni egy kimerítő tudósítást. A Steinhell-ügyről. Vagy a Mirbeau-Natanson-premiérről. Vagy Clemenceau válaszárol a Germinet dologban. Nekem mindezt túrnóm kell némán és tehetetlenül. Ez az én sorsom. Pedig a minap egy magyar ur itt felejtette mellettem a márványasztalon az Ön legujabb számát, kedves Egyetértés és láttam belőle, hogy ön kitünően értesül sok mindentől, ami errefelől történik, bár tudtommal a levelezője rövid idő előtt Biarritz-ba utazott . . . Legalább így mondta a barátjának, akivel a diner előtti abszynthet szüresölte a tőszomszédságomban. Megírom ezt Önnek, kedves Egyetértés, megírom, mert elvégre is kérdés dolga, hogy őszinte volt-e a fiatalember? Ha pedig nem volt őszinte, kit akart felültetni: engem, a barátját, vagy — quelle horreur!

— talán csak nem Önt, kedves Egyetértés?
Üdvözlí szívesen a redakciót Barry.

P. S. Kérek a hordárral tíz korona előlege küldeni azonnal a New-Yor-kávéházba. Vesz tettem a kártyán és Gyula ki nem enged. Különben nem is referálhatok D'Annunzióknak római bemutatójáról. Rómába csak nem sok egy hétre tíz koronai

BUDAPEST.

*

Muzeumok.

Népszínház-Vigopera—Nemzeti Színház. Mi ez?

Mért színház? Mért opera? Mért vig? Mért Nép? Mért Nemzeti?

Énekelnek itt, vagy komédiáznak?

Oh, népiesen színházadiznak, szomoruan énekelnek és nemzetiesen komédiáznak. Oh, milye szép, milyen kedves itt minden. Az ember kedve kap, hogy egyszer, végre, mégis csak elmenjen egy színházba.

Apropos! Muzeumokról kéne írnom.

Mondjuk, hogy arról irtam.

Mozgó képek.

Bűnbánás.

A CROQUIS: Hallotta, mester, cabaret-szán készül és abban magának ki kell figurázni a croquist . . .? Amilyen pófája van magának, maga képes és kiviczzeli a croquist, amiből véres verejtékekkel sajtolja a mindennapi kenyéret.

A MESTER (szomoruan): Én mindent kiviczzelek, én egy humorista vagyok, én egy szellemi vagyok . . .

A CROQUIS: Apám, most az egyszer, amikor szembe állunk, ne henczegjen. Ha valaki én tudom, hogy maga keservesen izzad ki minden humort és amin a népek mulatnak, az egy telivél hülyeség, amelyért maga a föld alá szégyeli magát.

A MESTER: Bocssánat . . .

A CROQUIS: Ne szaporítsa a szót . . . Én látom magát, amikor íróasztalhoz ül, én látom, amikor keservesen maga elé teregeti a papírost, és látom magát, amint összerágja a tollat, mert a szerkesztő azt parancsolta, hogy croquis legyen. Én tudom, hogy magából egy temetkezési egylet megélné, mert ha minden ötletet, amit maga kivégez a földbe temetnének, egy temetkezési részvénytársaság nagy dividendákat fizetne.

A MESTER: Csöndesen, mert meghallják . . .

A CROQUIS (daczosan): Hát hallják . . . Egyszer egy esztendőben tudják meg, hogy maga egy szomorú legény, egy mostoha apa, aki engem kirug a világba, éljek meg ahogy tudok. Amikor én nekiindulok a világnak, akkor maga alszik. Nem hallja hogy magát elmondják a legutolsó embernek, bohócnak, maga otthon nyugodtan hortyog, amíg én járom a kálváriát. Maga nem tudja, hogy én, a maga csemetéje, mennyit rombolok. Az adós engemet ad le a szövetkezetnél (persze kirugják), a gvallér engem ad be a szabójának (persze soh'se kap ruhát), a vőlegény engem mesél el menyasszonyának (persze soh'se jó létre a parthie), mert én a maga kosztján vérszegény, nyomorult, zörgő csont vagyok.

A MESTER: Jó, jó, most már eleget beszéltünk megvan a negyven sor, ami kell, most már ne papoljunk többet, hanem eszeljünk ki valami pointet . . .

A CROQUIS: Mikor végezte maga pointtel a croquist?

A MESTER: Az igaz, de a mi eddigi diskurzunk rettentő buta és szellemtelen. Ezt nem lehet megjelentetni.

A CROQUIS: Kis kedves! Ma egyszerre olyan szigorú kritikus. Pedig ma olyan buta lehet, amilyen csak akar. Ma a croquis fordítottját kell megírnia, tehát lehet komoly is . . . Direkt nincs értem a lelkiismereti furdalásnak . . . Az egész esztendőben bezzeg talpbörből volt a lelkiismerete . . . Rongyos szélhámós . . . Maga is az eszme-szegény házbán fog meghalni . . . Niemand!

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Viszátérés Jeruzsálemből.** Párisba elszakadt házánkfia, tekintetes Donnay Mór uramöcsém iránydarabja folyton nagy közönséget vonz a Vig-színházba. Mivé lett volna az a darab, ha monsieur Fromage de Brioux írja! És tendenciája mellé szegődünk, elgondolva, hogy ellendarabját monsieur Bernstein (talán Borostyáni?) írta. Az illusztris autor kvalitásait, meg azt a relációt, kvalitásait a témával szemben, sőt témát a kvalitásaival szemben értékelnünk kell. A színpad elsőrangú. A szereplők eredendő talentumuk teljes kibontakozásával játszottak.

(*) **Hangverseny.** A Royal-teremben fényes közönség előtt mutatta be magát Pedál Artur zongoraművész. Világhírű vendégünk a mai bekerített működési tereken is felségesen érett tonusokat villogtatott s új tetteket és még mindig nyújtózkodó nagy reménységekké adott energiát.

(*) **Vendégszereplés.** Pipiske Nusi, az óbudai Kisfaludy-Színházból a fővárosi közönség előtt ismert és jó emlékezetben levő fiatal népszínműtényező, a múlt héten Tulokházán vendégszerepelt. Az illusztris művész a „Sárga csikó”, a „Piros bugyelláros” és az „Ezres bankó” című szerepét játszotta a tulokházi műértő közönség előtt. Minden dalt megismételték s a zúgó tapsnál csak virágot kaptott többet. Jól tenné a Király-Színház, ha ezt a vidékre intrikált világhírű primadonnát a jövő szezonra szerződtené. Tán akkor többben járának bele.

(*) **A képes Budapest.** Szerkesztői megbízásból végigrohogtam a képzőművészet összes budapesti emporiumait. Szigorú kritikai pápaszemmel néztem körül, art pour art — képzőművészetet keresendő. A Műcsarnokba csüörtörtök este jutottam. Bachó dirigált egy klasszikus francia kuplé-író szerzeményét. A Nemzeti Szalonban karácsonyi játékvásárt találtam. Könyveseknél bájos kis színésznők árvereltek képet és csókot. Az előbbi csak az utóbbiért. Ó, szent art pour art! Mégis csak szép dolog a képzőművészet!

(*) **A Vasquez-kiállítás.** A Nemzeti Szalon Vasquez kiállítását a közönség élénk érdeklődéssel látogatta.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

- Saját külön tudósítónktól. -

Budapest, december 22.

A városatyák ma jók és csendesek voltak és kivételesen úgynevezett csendes ülést rendeztek. A padsorok tejjesen megteltek volna, ha... azokat az ülés elején már darabokra nem szedték volna. A városatyák ugyanis ma, kivételesen, jók és csendesek akartak lenni és ezért praeventiv módszerrel éltek: minden szétszedhető szétszedtek, minden szétbontható szétbontták előre. Az elnök a csengőt elővigyázathoz már a társalgóban úgy a fejébe vágta egy ártatlan szolgának, hogy azonnal darabokra tört: a csengő is t. i.

Részletes tudósításunk egyébként a következő: Kálman Fülöp elnök megnyitja az ülést. Tisztelt közgyűlés!

Alexander Pető: A dologra, a dologra! Elnök: Tisztelt közgyűlés!...
Alexander Pető: Tárgrra, tárgrra, tárgrra! Elnök: Tisztelt...
Alexander Pető (csenget).
Elnök: Tisztelt...
Alexander Pető (folyton csenget).
Elnök: Alexander urat folytonos közbeszólásaiért rendentásítom.

Alexander Pető (tovább csenget).
Elnök: Ez jogbítorlás!...
Alexander Pető (ugy csenget, mintha harangozna).
Elnök: Ne harangozzon!... Vegyék el tőle a harangot!

(A városatyák Alexanderra vetik magukat.)
Alexander Pető: Aki közlembé jön, belédűföm a csengőt. Vár fog folyni!

Géé Guszti: Életem és vérem a fővárosért! (Ráveti magát Alexanderra.)
Alexander Pető (belédűfköd).
Géé Guszti: Oh, vai! Oh, vai! Mily dicső ily halál! (A nagy Ehrlich-kályha mellől visszazsól.) Nem érdemes élni! (Ki megy meghalni a buffetbe.)
Elnök (az öklét rázza): Az ülést ezennel be-rekesztem.

A közgyűlést ezután nyugodtan folytatták.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Ártatlanul elítélve.** Szemesi Miksa a csörömpösi fogházban szándékos emberölés miatt öt év öta fogva volt. A múlt hét szerdáján egy Furulya István nevű csavargó önvallomásából kiderült, hogy ő volt a gyilkos és hogy Szemesi Miksának semmi része se volt a büntetésben. Az ártatlanul elítéltet Felzetthy Ambrus törvényszéki elnök magához vezettette, atyailag lelkére beszélt, hogy máskor ne legyen ilyet és azzal nyomban szabadonbocsátotta.

§ **Elkezeft örökség.** Spór Borsca negyvenkét éves szakácsnő 1906. év nyarán nagykorúvá lett s Bars vármegye árvaszéke kiutalta az örökséget, öt-száz koronát. Hogy a pénzt felvehesse, kedvese Koppolszter Jancsi huszonhárom éves bakaführer ajánlatára Penna Mihály harminczegye éves zugirászhoz fordult, aki magát Polónyi Géza hatvanöt éves országgyűlési képviselő-, fővárosi ügyvédnek adta ki és a megbízást készséggel elvállalta. A zugirász a szakácsnő meghatalmazása alapján fel is vette a pénzt és Koppolszter Jancsi, valamint Fitos Juczi huszonnyolcz éves és Csámpás Zsófi harmincz éves, rendőri felügyelet álló leányok társaságában, a Király-utcai Veres Macska-vendéglőben elmulatla. Ma tárgyalta ezt a panaszt a büntetőtörvényszék dr. Themis Szilárd ötvenhét éves bíró elnöklése alatt. Penna Mihály ama védekezésére, hogy úgy ő, mint Koppolszter Jancsi, panaszos, Spór Borsca terhére sokszorosan leszolgálták a követelt összeget, a bíróság tényálladék hiányában az eljárást megszüntette.

IRODALOM.

* A Holnapután. Ilyen ezímen szenzációs irodalmi eseményszámba menő verskötet hagyta el a sajtót, amely a Dukduk költőcsalád idei legjava verstermését tartalmazza. A könyvben Dukduk András mellé sorakozik a családnak majdnem valamennyi hím- és nőnemű tagja, még pedig Dukduk Ákos, Dukduk Béla, Dukduk Gyula, Dukduk Jutka, Dukduk Mihály és Dukduk Tamás. A mai magyar irodalom, amely nem ma, de még a tegnapi, sőt tegnapelőtnél, sőtcbb, sőt legsötébb az öskornál tart, még értékelni sem tudja, hogy mekkora nyereség ez a könyv, amelynek a czíme egész program. Azonban a czím mindezek dacára mégsem fejezi ki azt a végtelen perspektívát, amely a tartalom olvastán lelki-szemünk elé tárul s amely nem a holnapután, nem is a jövő század, hanem maga a soha el nem érhető nagy Jövendő... Nekem kutyakötelességem szintén hozsánát zengeni ennek a könyvnek. Nem annyira kritikus tiszteltből kifolyólag, hanem inkább azért, mert néhány szegről és végről (vas-szeგრől és vaszon-végről) én is távoli rokonságban vagyok a Dukduk-családdal. Ugyanis a kilenczed unokatest-vérem unokája dada lesz a leg fiatalabb Dukduk-lány dedunokája mellett. De meg azért is, mivel nonsókára magam is a nyilvánosság elé lépek egy kötetrel és így jólre leköteleztem a kiterjedt Dukduk-családotagjait. Egyébként a jobban feldicsérhetetlen kötetből az alábbi örídián magas szárnyalásu, mély-ségeen mély verset közöljük mutatóba, amelyet bámmelyikük írhatta volna:

A Nagy Fene.

Mi vagyunk a Dukduk-emberek,
S megehet a féreg, írász, fene,
Bár titkon bennünk szendereg
— Én érzem a szagát is: ósmeleg —
A magyarok karakán istene.

Mindegy, hogyha hím vagyunk, ha nőstény,
Jén értünk az öskalán Halál, ki sógorom
S megtörténik amaz ós tény,
Hogy — míg borzong a szűz orom —
Levisz minket a Nagy Fenébe,
A Nagy Fenébe.
Méggysszer: A Nagy Fenébe.

* **Anatole France — A pingvinek hazája.** Ma jelent meg. Vagy tegnap. Mindegy. Megjelent. Itt van az asztalomon. Szép, artistikus, lélekkel teljes, bensőséges. Regény. A javából. Kár, hogy Anatole nem tudja, hogy a pingvinek nem tudnak beszélni. Hogy a pingvinek nem emberek. Hogy a pingvinek állatok. Szárnyas állatok. Háziasan nevelték, mint a csibe. Egyébként: pardonnez moi mon chérea ami.

KÖZGAZDASÁG.

A **Vaskapu.** A törökországi bojkott-mozgalom miatt érzékeny veszteséget szenvedett egy ismert nevű balmazújvárosi cég. Nem ismervén a balkáni exportunk elé gördült külpolitikai akadályokat, fölvilágosításért fordult a szolnoki kereskedelmi és iparkamarához, mely legutóbb tartott teljes ülésén kimondotta, hogy a balkáni export megszűnésének főoka az, hogy a Vaskapu kapusa kissé beborozván, a kulcsot az örvénybe ejtette s így a kapu mindaddig ki nem nyitható, míg a lakatos új kulcsot nem csinál. Mint értesülünk, a Palla viciné is majdnem a — portán kívül rekedt e miatt.

Épül a téli kikötő. Végre valahára meglndul a téli kikötő annyira óhajtott építkezése is. A földművelésügyi miniszter ez évben mélyíti a holt Dunag medrét; a kereskedelmi miniszter pedig föl-emeli a zimonyi fővonalat.

SPORT.

() **Football poizabályok.** A labdarugó szövetség mérkőzéseivel újabban nagy szolgálatot tesz a párbajellenes mozgalomnak. A mérkőzéseken ma már több ponton ül a játékos arczképes felén, mint labda a goalban. A köznapi élet hullámaiban elesaintott pontokat tudvalevőleg rendszeren párvialadok követik, a footballpofonok után azonban semmi sem következik, legfőlebb alkalom adtán egy másik. — Az őszi fordulóban elesaintott 50—60 pontot szépen zsebre vág-ták és így az elmaradt páros viaskodások a párbajellenes mozgalom dicsőségére válnak.

() **Halmay új sportja.** Többszörös világbajnokunkat Bali Mihály kezére adta az uszósövetség. Számára tehát nemcsak babérlevél, hanem ág is terem. Jeles bajnokunk ebben a függő helyzetben a díszornák kedvelt mutatóványára, a kötélen való függeszkedésre adta fejét. A MAFCC legközelebi díszornáján mutatkozik be először.

KÜLÖNFÉLÉK.

Csingilingi.

Siharágyu, gumpipuska;
Meggzületett a Jézuska,
Hozott mindenféle jót,
Aranyalmát, mogyorót.

Csingilingi bimbáló,
Jóska, Panni, Anikó,
Lesz most játék, eleség,
A szomszédék Jancsiljának
Jut belőle egy marék.

(Különös baromfi.) Milwanke-állam egy magánosan álló farmjának tulajdonosa vadászat közben egy ezeréves repkényfa tövében öt tojást talált. Tászkájába vitte és egy kotlani vágó langshan-tyuk alá rektta a talált tojásokat. A tyukanyó szokott lelkiismeretességével látott hivatása teljesítéséhez. A farmer már meg is feledkezett a tyukról s tojásairól, amikor egy szép napon, éppen a thanksgiving bay idején, különös látványra vert lába gyökeret. A langshan anyai fontossága tudatában sétált a major kavicsos utain, követve csirkék helyett öt kis kigyócskával, melyek jürgén siklottak nevelőanyjuk után. A talált tojások tehát kigyótojások voltak. A kis ál-csirkék rohamosan fejlődtek és egy néhány hét múlva olyan veszedelmes mérveteket öltöttek, hogy nemcsak a gondos tyukanyót, de az egész baromfi-állományt, a lovakat, szarvasmarhát, kutyákat, macskákat, végül magát a házigazdát is felöltötték. A kelylünkön melegengetett kigyó története tehát rémisztő m kladásban ismétlődött.

Szerkesztői üzenetek.

Vörös orr. Gratulálunk szívvel a szeszipar felendítéséhez. Tapácsol azt adhatuk a vörös orr ellen, hogy addig igyék, amíg meg nem kékiül.

Tömü-utca. Czégekett elvből nem ajánlunk. De ének kivételosen: csak dr. Lendl Adolf.

Szuzan. Mérgek vagyunk. Ilyenael akar hatni
A padon egy ór üle,
Olvasmánytal örüle,
Két felé állt a füle,
A csendörök lefüle
Lték.

Hozni fogjuk. Nincs kedvezmény. Ilyen versért?

Érdeklődő. Ön nyerte meg a fogadást. A Hóhérr Kötelét tényleg Arany János írta. Üdv.

A szerkesztésért nem felelős: Miklós Jenő

Mire
lőkön,
fegyver
natarhög
előtt har
örvényt
mandátu
gyarorsz
kapta, a
tek a n
náborut
iák. Oro
Konstan
két csik
ban már
radt voi
Nagybrí
két és
mely Bis
július 13
vetelése
gróf An
működés

A mo
van nag
megbítá
teremtse
tartomár
vina a t
fészke v
ooru foly
alkalmat
ki akarta
govina f
a hatalm
a már m
kénytelen
ratának,
archia cs
kat és k
főtámasz

A b
Bosznia
készülete
alatt tör
katonaba
gósítottal
és Dalmá
sőbbi ere
a hadvez
mozgósít
nagysága
tán, Phil
megakad

A ma
ferencia
nyolczad
nek para
volt — a
lyal egyí
hadosztá
alj gyal
hat ágyu
osztályt,
huzonöt
giai felv
ken vártá
A főserg
a másik k
ezer főre
nál és a
kezett.

E há
13-ik had
lippovich
tartózkod
gyorsan
hogy ott
előrenyor

1878

parancsot
másnap
hadosztál

Bosznia okkupációja.

Visszaemlékezések.

Mire a hóolvadás megindul a bosnyák lelkön, nem lehetetlen, hogy megdöriülnek a fegyverek is a Drina mentén és a montenegrói natárhegyek magaslatain. Eppen úgy, mint ez előtt harmincz esztendővel, amikor a monarchia érvényt szerzett a berlini kongresszuson nyert mandátumának. E mandátumot Ausztria-Magyarország tudvalevőleg a nagyhatalmaktól kapta, amelyek képviselői kongresszusra gyűltek a német fővárosban, hogy az orosz-török náborut követő san-stefanói békét megkorrigálják. Oroszország ugyanis, amikor csapatai már Konstantinápoly közelében táboroztak, olyan békét csikart ki a szultántól, hogy annak birtokában már csak Konstantinápoly és környéke maradt volna. A nagyhatalmak, különösen pedig Nagybritánia nem ismerték el a san-stefanói békét és a Berlinben összehívott konferencián, mely Bismarck elnöklése alatt 1878 június 13-tól július 13-áig tartott, határt vontak az orosz követeléseknek. Monarchiánkat a kongresszuson gróf Andrassy Gyula képviselte, kinek kiváló működése maradandó emléket hagyott hátra.

A monarchiára nézve e kongresszusnak azért van nagy fontossága, mert a nagyhatalmak megbízták, hogy Bosznia és Herzegovinában teremtsen rendet, oly módon, hogy e két török tartományt megszállja. Bosznia és Herzegovina a török uralom alatt a lázadások állandó félszke volt, mely különösen az orosz-török háború folyamán nem egy véres eseményre adott alkalmat. A török vereségek után Montenegro is ki akarta venni a maga hasznát, s már Herzegovina fővárosáig, Mostarig nyomult előre, de a hatalmak egyszerűen kiparancsolták Nikitát, a már megszállott területekről. Montenegro ura kénytelen volt engedelmessé válni a hatalmak akaratának, de azért titokban támogatta a monarchia csapatai ellen megindult guerilla-harcokat és különösen a herzegovinai felkelés egyik főtámasza Montenegro volt.

A berlini konferencia határozata folytán ugyanis a monarchia rögtön előkészületeket tett Bosznia és Herzegovina megszállására. Az előkészületek azon szállóigévé vált mondat hatása alatt történtek: „Boszniát be lehet venni egy katonabandával.“ Ennek eredményeképpen mozgósítottak három hadosztályból álló hadtestet és Dalmáciában egy önálló hadosztályt. A későbbi eredmények, azonban arra kényszerítették a hadvezetőséget, hogy még három hadtestet mozgósítson, mert a hadműveleti terület óriási nagysága és a felkelők makacs ellenállása folytán, Philippovich tábornagy elnyomulása megakadt.

A mozgósítás.

A mozgósítás elrendelése még a berlini konferencia ülészaka alatt történt. 1878 július nyolczadikán kapta a 6-ik hadosztály — melynek parancsnoka Tegetthoff Károly altábornagy volt — a mozgósítási parancsot. E hadosztálylyal egyidejűleg mozgósították a 20-ik és a 7-ik hadosztályokat, körülbelül negyvenhat zászlóalj gyalogságot, négy tüzérezredet kilencvenhat ágyúval, egy könnyű és egy nehéz ütegosztályt, ezenkívül tizenöt lovasszázadot. Julius huszonötödikén a csapatok befejezték a stratégiai felvonulást és következő gyűlékezési helyeken várták a parancsot a Száván való átkelésre. A főszereg, a 6-ik hadosztály, melynek létszámát a másik két hadosztály rovására felemelték huszezer főre, Bródnál, a 20-ik hadosztály Samacznál és a 7-ik hadosztály Kostajnicznál gyűlékezett.

E három hadosztály együttvéve képezte a 13-ik hadtestet. A hadtestparancsnok, báró Philippovich, a főszereget képező 6-ik hadosztálynál tartózkodott. A hadtestparancsnok szándéka volt gyorsan elnyomulni Szerajevóig, oly módon, hogy ott a három hadosztály különböző utakon előrenyomulva, egyesüljön.

1878 július 28-án este hat órakor adta ki a parancsot a hadvezetőség az átkelésre, mire másnap reggel hat órakor megkezdtek a 6-ik hadosztály csapatai az átkelést a Száván. a

melyen az utászok hidat vertek. E hadosztály huszonegy gyalogsági zászlóaljából, nyolcz lovas századból és nyolcz ütegből volt összeállítva. Ugyanekkor átkelt gróf Szápári László altábornagy vezénylete alatt a huszadik hadosztály Samacznál és a hetedik hadosztály Kostajnicznál és Ó-Gradiskánál. A Dalmáciában összpontosított tizenhatszázadik hadosztály Jovanovics altábornagy parancsnoksága alatt augusztus 1-én nyomult be Herzegovinába.

Alighogy a hatodik hadosztály csapatai átkeltek a Száván és minden ellentállás nélkül elfoglalták Bosna-Bródot, egy török őrnagy jelentkezett a hadtestparancsnoknál és egy lepecsételt okmányt akart neki átnyújtani, állítólag a szultán tiltakozását az osztrák-magyar csapatok bevonulása ellen. A tábornagy azonban nem akarta átvenni az irást, mire a jámbor török hidegvérrel a tábornok elé lépett és a terjedelmes okmányt a földre tette, aztán egy jókora követ tett rá s mint aki dolgát jól végezte, sarkon fordult és eltávozott. Az nap különben még egy derűs epizód játszódott le a főhadiszálláson. Két angol haditudósító minden áron beszélni óhajtott Papp Leonidas ezredes, vezérkari főnökkel. Az ezredes sátra előtt fel és alá járva, minden tisztet, ki a sátorba ment, megszólítottak, hogy jelentsék az ezredesnek, hogy a „Times“ és a „Daily-News“ haditudósítói meginterviewolni akarják. A vezérkar éppen a további előnyomulások tervezeteinek kidolgozásával volt elfoglalva és így természetesen az ezredes nem állhatott a haditudósítók rendelkezésére. Ez a tény a derék angolokat annyira felbőszítette, hogy hangosan gyaláználni kezdték az osztrák-magyar hadsereg-nél divó szokásokat, sőt merészségük annyira ment, hogy erőszakkal be akartak menni a vezérkari sátorba. Papp ezredes azonban minden szavukat hallotta és egy tiszt kíséretében kilépett a sátorból. Alig hogy a haditudósítók meglátták az ezredest, hozzárohantak és megszólították.

A vezérkari főnök udvariasan tudtukra adta, hogy a kíséretében levő tiszt majd ellátja őket utasításokkal. A haditudósítók erre gyanútlanul követték a tisztet, ki a sátor előtt levő szekerek egyikéhez vezette őket, aztán magához intette a sátor előtt álló huszár küldönczök parancsnokát, egy káplárt, rövid parancsot intézett hozzá magyarul, mire a káplár lóra ültette legényeit és a két angolhoz lovogott. Kezével intett nekik, hogy üljenek a kocsiba. A haditudósítók élve a gyanuperrel, ellenkezni akartak, de a káplár erőlyes intésére mégis jobbnak látták felülni, mire a huszárok kardot rántva körülfogták a kocsit és Szlavoniáig meg sem álltak.

Az előnyomulás.

Tropikus hőségben kezdték meg a hatodik hadosztály csapatai — köztük a pécsi 52-ik és a kecskeméti 38-ik Mollináry-gyalogezred — az előnyomulást Dervent felé. A hadműveletek kezdetén azonban már nagy zűr-zavart okoztak a térképek megbízhatatlansága. Voltak helységek, melyek hétszer oly távol voltak, mint a hogyan a térkép feltűntette. Az elővédek és kiküldött felderítő járőrök gyakran czéltalanul bolyongtak az ismeretlen tájakon. Ehhez aztán hozzájárult a napokig tartó zivatar, mely teljesen járatlanná tette az utakat. A lakosság, bár előjárói tömegesen tisztelegtek a főparancsnoknál és biztosították hírségükről, lehetőleg megbízhatatlan információkat adtak. A főhadvezetőség elég naiv volt, ezeknek az embereknek hitelt adni s esőkönyösen azt a véleményét fejezte ki, hogy Bosznia lakossága a legbékésebb érzelmekkel viseltetik Ausztria-Magyarország iránt. Ebben a véleményében támogatta a parancsnokságot Milinkovic vezérkari kapitány, kinek neve oly szomorú nevezetességre tett szert Magyarországon. Milinkovic hosszabb ideig volt alacsony Szerajevóban s mint szak-

ember öt küldték a felderítő csapatokkal, hogy Philippovich proklamációit terjeszse a nép között. A Ferenczrendi szerzetesek főnöke, küldöttei által figyelmeztette ugyan a főhadvezetőséget a lakosság fenyegető magatartásáról és megizente azt is, hogy már Maglajnál ellentállásra számíthat. Milinkovicnak azonban más volt a véleménye, mely néhány nap mulva nagy gyászt okozott Magyarországon.

Milinkovic kapitányt ugyanis a főhadvezetőség többféle megbízással előre küldte a 7-ik huszárezred 5-ik századának kíséretében, melynek parancsnoka Pacsona százados volt. A századparancsnok utasítást kapott, hogy mindenben alávesse magát a rangban idősebb Milinkovic vezérkari százados rendelkezéseinek. A század állománya száznegyvennégy lovas volt. E csapathoz beosztották Haydegg Hugó vadászifőhadnagyot, ki a hadbiztonsághoz volt vezényelve. A főhadnagy kocsin követte a századot és különféle czélokra huszezer forintot kapott a hadvezetőségtől. A század Dervent Foca és Dobojon keresztül, minden különösebb incidens nélkül augusztus 2-án Maglajba érkezett. Maglaj a Bosna jobb partján fekszik és körülbelül kétszázötven házat számlál, melyek a völgy szélén emelkedő dombon fekszenek szétszórvva. Az egyszerű faházak közül kiváló a régi és megerősített várszerű kastély és a moschee. A század Maglajba érkezve, tábori üttött, miközben Declava főhadnagy husz lovassal tovább lovogott Zepce felé, felderítéi szolgálatot teljesíteni.

Alig hogy a század legénysége elhelyezkedett, megérkezett a falu előjárósága és biztosította Milinkovicot jó szándékáról, sőt figyelmeztették, hogy Zepce tájékán gyülekeznek a gonosz lázadók, kiknek szándékuk ott erős ellentállást kifejteni. Daczára a figyelmeztetéseknek és ama nyugtalanító körülményeknek, hogy az új folyamán több irányból tüzeltek a századra, Milinkovic elrendelte a további előnyomulást. Hiába figyelmeztették tisztársai, hogy esztelenség egy lovasszázaddal oly messze el-távolodni a hadműveleti bázistól és még hozzá lovasságra nézve oly veszélyes terepen, mint amelyen keresztül vezetett a maglaj-zepce-i út Milinkovic csökönnyösen ragaszkodott tervéhez mert ő volt a boszniai szakértő, ki azonban csak akkor ismerte el a lakosság ellenséges szándékát, amikor a maglaji katasztrófa már megtörtént.

A maglaji katasztrófa.

Milinkovic augusztus 3-án korán reggel rendelkezte el az előnyomulást Zepce felé, miután Declava visszatért felderítő útjáról azzal a jelentéssel, hogy nem találkozott ellenséggel. Néhány keresztény vallású lakos azonban figyelmeztette a huszárokat utközben, hogy az utat uraló magaslatokat erősen megszállták a felkelők. Ennek daczára minden baj nélkül áthaladtak az első magaslaton. A százados itt pihenőt rendelt. Kilencz órakor tovább vonultak, s miután a hegynyergén szerencsésen átjutottak, Declava főhadnagy az elővéddel a völgykatalanba érkezett. Ebben a pillanatban a körül- fekvő magaslatokon megdöriültek a felkelők fegyverei. Declava főhadnagy leszállította embereit és megkezdte a tüzharcot. A tulnyomó ellenség láttára Milinkovic elrendelte a visszavonulást, mely elég rendben történt a Maglaj előtti hegyszorosig. Itt az elől haladó Haidegg főhadnagy két kocsija megakadt. Ez aztán késleltette a visszavonulást, mert amíg ismét rendbe jöttek, a felkelők a hegyi ösvényeken elébe kerültek a századnak és tüzelni kezdtek. Szerencsére tüzelésük hatástalan volt s huszáraink mindössze három embert veszítettek. A visszavonulás ezután gyorsabb tempóban ment s a legénység a felkelők tüzelése ellen szintén tüzelt, anélkül azonban, hogy a lovakról leszálltak volna. Így aztán elég jó rendben érkeztek a Lisnica-völgyig. Milinkovic itt elrendelte, hogy a két kocsit félszakasz huszár fedezete mellett a lehető leggyorsabb menetben Maglaj felé induljon. Midőn a század éppen elhagyta a Lisnica-völgyet, a kocsifedezet egyik huszára visszavágtatott és jelentette, hogy Maglajból erősen tüzelnek a két kocsira. A terepszemély olyanok voltak, hogy a század nem térhetett le az útról és így kénytelen volt Maglajon kereszt-

túlhaladni. Lépésben elérték az első kunyhókat, amikor a Bosna jobb partjáról irtóatos tüzelést kezdtek Paczonai százados, a huszárok vitéz parancsnoka, ekkor elhatározta, hogy a veszélyes zónán embereivel vágtaiban halad keresztül.

Alig hangzott el a „galopp” vezényszó, huszáraink örült iramban igyekeztek keresztülvágatni az ellenséges tűzvonalon, az ut egyik hirtelen kanyarulatánál azonban sodrony volt keresztülhuzva az uttesten, melyen az első lovasok keresztülbuktak. Rémes kavarodás keletkezett erre, melyet még növelt az ellenség gyors tüzelése. Paczonai százados alól kilőtték a lovát és Milinkovic százados lova is több golyótól találva, összerogyott. E végzetes pillanatban aztán olyan esemény történt, mely hírépét adta a magyar katona önfeláldozásának és példátlan vitézségének. Varga Sándor százados vezető, amikor látta, hogy Milinkovic százados alól kilőtték a lovát, leugrott paripájáról és a legnagyobb golyózáporban átengedte a kapitányának. A hős szakaszvezető aztán gyalog sietett főhadnagyának, gróf Chorinszkinak segítségére. A főhadnagy azonban két golyótól találva, holtan esett össze a reá rohanó bosnyákok iszonyúan megcsönkítették.

Decleva főhadnagy a veszedelmet látva, a háttérrel az erdőön keresztül igyekezett menekülni. Varga szakaszvezető pedig, miután lovat kerített magának, maga köré gyűjtött vagy huszonnégy lovas s még két bajtársat kimenetett a bosnyákok kezei közül, aztán a század romja után vágatott. Paczona százados időközben fedett helyen összegyűjtötte századának foszlányait, aztán gyülekezőt ívatott, amire még néhány tévedt lovas vágatott a gyülekező helyre. Mikor Paczona bevonult Usorába, ahol az elővéddel találkozott, alig volt vele ötven lovas. Másnap szerencsésen megérkezett Decleva főhadnagy is, miután sok viszontagság után negyvenhárom lovassal sikerült megmenekülni. A század vesztesége halottakban egy tiszt és negyven közhusár volt.

E katasztrófa hőse, Milinkovic százados, később követ lett Cettinijében és mint vezérőrnagy halt meg.

Három nappal ezen esemény után csapataink elég heves ütközet után bevették Maglajt s mindenkit, akinél valamit találtak az elesett huszárok tulajdonából, haditörvényszék elé állítottak és még aznap agyonlőtték.

Ugyanekkor jelentést kapott a főparancsnokság gróf Szápáritól, a huszadik hadosztály parancsnokától, a gracanicsai szerencsés ütközetről. A württembergi herceg pedig Rogoljénél verte meg a felkelőket. Az összes hadosztályparancsnokok azonban jelentették, hogy a hadműveleteknek óriási területen való kiterjedése miatt csapataik annyira szétforgácsolódtak, hogy már a rendes biztonsági szolgálatot is alig bírják elvégezni.

E jelentések révén a hadügyminisztérium sürgősen elrendelte újabb hadosztályoknak mozgósítását. E mozgósítások azonban sokáig elhúzódtak, úgy, hogy a hatodik hadosztály nem kapta meg idején az erősítéseket és az elvágás veszedelmének volt kitéve, kényszerűségről visszavonult Dobojba. E csapathiany okozta a bihacsi vereséget is, ahonnan Czah vezérőrnagy kénytelen volt a felkelők elől visszavonulni. Ily körülmények között már-már katasztrófa fenyegette az egész boszniai okkupációt. A hadügyminisztérium nyakra-főre küldte le a csapatokat, hogy minő fejetlen sietséggel, arról bizonyosságot tesz, hogy egyik-másik ezredet kénytelenek voltak leküldeni a mozgósítás befejezése előtt, csupán felemelt békélettszámmal.

Szerajevó ostroma.

Nem terjeszkedhetünk ki mindazon harcokra, melyek a megakadt előnyomulás révén vérszemet kapott felkelők és csapataink között lefolytak, hanem röviden megemlítjük, hogy miután a kívánt megerősítések megérkeztek, több győzelmes ütközet után, melyek közül a zepcei, a visokai és a jajcei voltak a nevezetesebbek, csapataink augusztus 17-én Szerajevó elé érkeztek.

Szerajevó ostroma ugyszólván befejeződött volt az okkupációnak, miután a felkelők szintén csak kisebb csapatokba verődve, fejtettek ki ellentállást.

Szerajevó ostroma bizonyára egyike volt a legnehezebb feladatoknak az egész boszniai

hadjáratban. Eltekintve a város stratégiai helyzetétől, a mohamedán fanatizmus minden halálmegvetése nyilvánult meg ennél az ostromnál, mert a felkelők tudták, hogy Szerajevó elestével megszűnik a török uralom Boszniában.

Szerajevó ostromában részünkről tizenhat zászlóalj gyalogság, öt hegyi és négy tábori üteg és öt század lovasság vett részt, összesen tizenháromezer ember. A felkelők száma nyolcz, legfeljebb tizezer ember lehetett.

A főparancsnokság szerint az előnyomulásra rendelt csapatoknak augusztus 18-ról 19-re menő éjszaka kellett a számukra kijelölt előnyomulási pontokon gyülekezniük. A főparancsnokság eredeti terve az volt, hogy már augusztus 18-án, az uralkodó születésnapján intézi az általános rohamot; de mivel a csapatok egy része még nem fejezte be a felvonulást, másrészt pedig a rendelkezésre álló csapatok túlfáradtak voltak, kénytelen volt másnapra, augusztus 19-ére halasztani az általános előnyomulást.

Augusztus 18-án éjjel a helyzet a következő volt. A főserg: kilenc zászlóalj gyalogság, egy hegyi üteg, két nehéz és egy könnyű üteg megfelelő számú lovassággal Blasujnál állott. A hatodik hadosztály csapatai, hét zászlóalj gyalogság és négy hegyi üteg, lovasság és utászcsapatok. Vogoscánál és a Kobila Glava nyergét. Augusztus 19-én reggel aztán megkezdtek a csapatok az előnyomulást óriási ködben.

Elsőnek a hatodik hadosztály csapatai nyomultak előre és a Pasan-Bras nyugoti lejtőjén gyülekeztek. Mikor az elővéd, egy vadász-zászlóalj és két század 52-es baka, a hegynyeregbe ért, az ellenség előretolt hadállásából megkezdte a tüzelést, de rövid harc után visszavonult. A hegyhát keleti lejtőjéig a csapatok előnyomulása gyorsan haladt, itt azonban megakadt, miután a bosnyákok az ugynevezett új-vár előtti hadállásokból megkezdtek az általános tüzelést. A vár falának éjszakai bástyájáról két ágyú is tüzelt, anélkül azonban, hogy valamelyes kárt tettek volna.

Az elővéd az ellenség tűzvonalaiba kerülve, jó ideig maga volt kénytelen felvenni a harcot a tulnyomó ellenséggel, miután a főcsapat, a 38-ik ezred és a hegyi üteg még nem érkezett az ütközet színhelyére. A helyzet már kritikussá vált, mert az ellenség egy része a balszárnymögé kerülve, erős tüzelést indított csapatainkra. Lemaic ezredes, a dandárparancsnok, maga is a tűzvonalon volt hadsegédével. Asville főhadnaggyal, kit egy golyó súlyosan megsebesített a dandárparancsnok mellett. Az inzurgensek, látva csapataink veszélyes helyzetét, minden oldalról előrenyomultak és az arcvonalban levő csapat hangos Allah-kiáltással rohamot intéztek. Horváth őrnagy látva a veszélyes helyzetet, rohamot ívatott és másfél zászlóaljának élére állva, szuronyal támadt az ellenségre, még pedig oly sikerrel, hogy az futva menekült.

A segítség.

Nemsokára aztán a helyszínére érkezett a Mollináry-ezred és a hegyi üteg, mely rögtön megkezdte a tüzelést a két bosnyák ágyú ellen.

Lemaic ezredes dandárparancsnok, miután csapatai már kéznél voltak, elhatározta, hogy előteret megtisztítja. E célra előre rendelt egy vadász-zászlóaljat, a Mollináry-ezredet és az 52-ik ezred két századát. E rendelkezés után a brigadéros kivont karddal a csapatok élére állt és hatalmas „hurra!”-kiáltással az ellenségre vetette magát. A bosnyákok ennek a rohamnak sem bírtak ellentállni és gyorsan a várfalak mögé liuzódtak.

A várfal lőtávolságába jutva, a csapatok ismét megkezdtek a tüzelést, miután a várkastély bevétele céljából előbb a tüzérségnek kellett utat nyitni. Dillmont őrnagy egy Mollináry-zászlóalj élén a tűzvonalon, három golyótól találva, súlyosan megsebesült.

Mig a hatodik hadosztály csapatai a várfalak előtt harcoltak, addig a főserg csapatai is harcra felüdtek, s mivel a terepnehezségek nagyban hátráltatták az előnyomulást, csak déltől léphettek teljes akcióba. Először a Debeló-Brod-on levő ellenséges csapatokat verték ki hadállásukból. Miután pedig a tüzérség is igen hatáson lépett közbe, az ellenség lassan a vá-

rosba vonult vissza, csapataink azonban mindenütt nyomában voltak. Mikor aztán a főcsapathoz tartozó összes zászlóaljak a harc színterére érkeztek, megkezdődött az általános támadás a város ellen.

A főcsapattal egyidejűleg sikerült a várfal előtt harcoló csapatok közül a Mollináry-ezred két századának Segerc alezredes vezérlete alatt, miután a város mellett fekvő török temetőből elűzte az inzurgeneket, a városba nyomulni. A vitéz kecskeméti fiúk a város szívéig rohantak előre, szuronyal törve maguknak utat az ellenséges csapatok között. Pedig aszszonyok és gyermekek is részt vettek a harcban, forró vizet és mindenféle butondarabokat dobálva az ablakokból derék katonáinkra. Igaz, hogy nem is adtak senkinek sem kegyelmet, de nem is kaptak.

A Lemaic ezredes vezénylete alatt álló dandárnak, az 52-ik és a 38-ik gyalogezredeknek a városfalak előtt még vesztegelniök kellett, amíg a „Gorciára” fel nem vonult a nehéz üteg és tűz alá nem fogta a bástyafalakat.

Alighogy az ágyugolyók rést ütöttek a falakon, az ezredes megfuvatta az összes kürtöket rohamra és a derék magyar fiúk a városból hallatszódó harci zajtól feltüzelve, „éljen a király!” kiáltással a várfalakra rohantak. Egyik a másik vállán kapaszkodott a falakra és a még el nem menekült inzurgeneket szuronyal üzték ki végső menedékhelyükből.

Pontban fél egy óraker kitérték a Mollináryak zászlójukat a vár falára, mint elsőként az összes ezredek közül.

A városban még eközben folyton tartott a harc, de már az inzurgenek legnagyobb része Mokro felé menekült. Délután három óraker már becsüztették a tüzelést az egész vonalon. És ezzel az inzurgenek főfészke, Szerajevó is, csapataink birtokába jutott.

Szerajevó ostromában összes veszteségeink a következők voltak: Elesett két tiszt, ötvenhárom altiszt és közlegény. Megsebesült tiz tiszt, háromszázhat altiszt és közlegény.

Feltűnő, hogy az egész okkupáció alatt az inzurgenek igen rosszul lőttek, dacára annak, hogy jó lövészek hírében álltak. Ezt annak tulajdonítják, hogy közvetlen az okkupáció előtt szerezték be a hátultöltő fegyvereket és így még arról sem volt fogalmuk, hogyan kell az irányzékot állítani.

Káprázat.

Gyermek valék. Egy hegyet láttam egykor,
Felhőkbe érő óriást:
Aranyköpeny borítá orkait,
Ha tündökölt a hajnali sugár,
És alkonyatkor biborpiros lángban
Tündérvilággal szállt a nap alá.
A messzeségben rejtelem tanyázt.
Árnyak suhantak ködös büvölettel.
Czitera pengett.
Halkan énekeltek.

Ugy vágytam arra. Távol, kék országba,
Hol aranyágyból kél a nap elő —
És csillagnászsal tér az éji pihenőre.
S elvittek egykor föl a hegytetőre.
Kopár, kietlen tájak várt reám.
A gyermekálmom oszlott. Ének sem zengett.
Csak hűvös lég érinté homlokom.
A könyvem pergett.
Sirattam álmodom.

Iju valék egykor. S egy magasságot láttam.
Ah ébren, alva oda vágytam én.
Ködös homályban távol cél derengett,
És hittem azt, hogy üdv vár ott reám.
A hivatásnak bérczen tündérszáló lengett.
Az élet orma boldogságban fénylett.
Csak oda iussak. Diadal a bérem.
Sasok röpkölnék versenyt majd velem.
Álmok teljesednek.
Vágyak valósnak.

S im följuték a vágyott bérczoromra,
Hol regés tűzben égtek álmaim.
Nincsen ott mámor. Perzsel a napfény,
Kopár, kietlen, hervadt hegyvidék.
Rejtelmes lantok hurjai szakadtak.
A tündérhárfák hallgatnak oly némán.
Az ifjuságnak sólyma száll csak el fölöttem.
És szárnya csattog völgynek mély ölében —
S én járok a lejtőn:
Csöndesen sirva.

Kiss Arnold.

CS. KIR. SZAB.
KASSA-ODERBERGI VASUT

Menettérti jegyek a

Magas Tátrába

és a

Csorbai Tóhoz.

A kassa-oderbergi vasuton a tátrai téli sport idején mérsékelt áru menettérti jegyek kerülnek kiadásra Kassáról, Eperjesről, Budapestről és a m. kir. államvasutak egyéb nagyobb állomásairól, valamint Oderbergből, Teschenből, Fenyőházáról és Bécsből Csorbatóra és Poprádfelkára, valamint Tátralomniczra. Deczember hó 15-én a tátralomniczi helyiérdekű vasuton a személyforgalom ismét megnyilt és előreláthatólag 1909. évi február hó 15-ig fog fentartatni

Budapesten, 1908. évi deczember havában.

A kassa-oderbergi vasut vezérigazgatósága.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA-EZÜSTBŐL,
DÍSZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDEKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEKÉN

BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2010 PRAJZAL BEZÁRVA KÜLDETIK.

Mindenmű

ZSÁKOT

szállítanak gyári áron az

Egyesült Jutagyardak

Budapest, V., Aulich-utca 8. sz.

Legszebb és legértékesebb
Karácsonyi és újévi
ajándéktárgyak

Kényelmes havi részletfizetésre is.

a) **Chinaezüst-árak,**

evőkészletek, kávé-, tea-,
mokka-, továbbá likőr-,
sör- és borkészletek,
szivargarnitúrák stb.

b) **Hangszerek,**

legújabb zörejtelen
grammofonok, hege-
dők, czimbalmok, táro-
gatók, fuvolák stb. stb.

Az összes alatt felsorolt
cikkek kivétel nélkül

**elsőrangú
készítmények,**

áraink a legmérsékeltebbek
ugy készpénz, mint részlet-
fizetés ellen. Közismert, fel-
tétlen szolid elveinknél fogva
kérjük megszabott árainkat
más árjegyzékek áráival ösz-
szehasonlítani, míg árunk
minőségét bizonyítandó, szál-
litunk 3 napi megtekintésre
is vételkötelezettség nélkül.
Részletfizetésre kénytelenek
vagyunk az egyes cikkek
szerint 10–15 százalékkal
magasabb árat megállapí-
tani, mint a készpénzár, mert
ennyit tesz ki akarat és keze-
lési költség; minden olyan
ajánlat, mely részletfize-
tésre készpénzárakat he-
lyez kilátásba, megtevesz-
tő csupán, mert lehetetlen.

b) **BÖRÖNDÖK,**

uti készletek, vala-
mint remek kiviteltű
női kézi táskák és
írómappák stb. stb.

d) **Vadászfegyverek,**

flóbertek, revolverek,
valamint eredeti
BROWNING és PIEPER
pisztolyok stb. stb.

e) **SZÍNHÁZI ÉS TÁBORI LÁTCSÖVEK.**

Minden csoport külön képes árjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve.

ELEK ÉS TÁRSA Budapest, IV. ker.,
Károly-körút 10/n.

Csupán idejekorán tett megrendelések sürgős elintézésére vállalkozhatunk.

Beocsini Cementgyári Unió

Részvénytársaság

Központi igazgatóság: Budapest, V. Kerület, Alkotmány-utca 10.

Gyárak: BEOCSIN, (Szerém-megye.) Vasut-, hajó- és távirtelep.

Ajánljuk az építőkörök figyelmébe

elsőrendű beocsini és portlandcementünket,
elsőrendű beocsini románcementünket

bármely vasuti- vagy hajóállomásra szállítva. Miután **Beocsin vasuti állomás**, december 1-én a forgalomnak átadott, megrendeléseket a téli hónapokban is prompt fogadhatunk.

☛ Szavatolunk a szabványokat messze felülmúló minőségért. ☛

Portlandcementünk a szabványszerű 28 napos szilárdságot már 3 nap múlva éri el.

Gyártási képesség: **2,200.000 q portlandcement.**

1,000.000 q románcement.

ZSOLNAI CEMENT- ÉS MÉSZGYÁR

Részvénytársaság

Központi igazgatóság: Budapest, V. Kerület, Alkotmány-utca 10.

Ajánljuk az építőkörök figyelmébe, hogy új gyárunk

6000 waggon portlandcement

gyártási képességgel 1909. év tavaszán üzembe jön. — A forgalomba kerülő cement elsőrendű minőségű és

☛ már 3 nap múlva eléri a szabványszerű 28 napos szilárdságot. ☛

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérekekét
szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a
ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantar-
tása mellett az előkelő urközön-
ség figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrásy-ut L. i. em

Mesés kedvezmény.

A Tolnai Világlapja következőket adja kedvezményül:

1. Tíz kötet regényt angol vászonkötésben, bolti ára 30 korona.
2. Séta a világ körül című albumalaku díszmű, 900 képpel, bolti ára 30 korona.
3. Tolnai Világtörténelme albumalaku díszmű, bolti ára 240 korona.
4. Kelet Csodái albumalaku díszmű, bolti ára 20 kor.

Az itt felsorolt kedvezményekből minden előfizető, aki félévre 6 koronával előfizet, jogot tarthat egyre. Részletes leírást a szemben levő oldalon talál.

A Tolnai Világtörténelme szerkesztői és munkatársai

Dr. Mangó Lajos egyetemi magántanár.
 Dr. Horváth Cyrill egyetemi magántanár.
 Balla Károly író.
 Dr. Bányai Elemér hírlapíró.
 Cholnoky Viktor, író.
 Dr. Ferenczy Zoltán egyet. nyilv. rk. tanár.
 Londez Elek hírlapíró.
 Dr. Mikes Lajos hírlapíró.
 Dr. Palágyi Mienyhért egyet. m. tanár.
 Radisich Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatója.
 Dr. Timon Akos miniszteri tanácsos, egyet. rendes tanár.
 Vámbéry Armin egyetemi rendes tanár, a Tudományos Akadémia tiszt. tagja.
 Zilahy Kiss Béla hírlapíró.

Mit ad kedvezményül Tolnai Világlapja?

- 1-ször: 10 kötet regényt, bolti ára
30 korona,
- 2-szor: „Séta a világ körül” című művet,
diszes kötésben, bolti ára 30 korona,
- 3-szor: „Kelet csodái”-t, diszes kötésben,
bolti ára 20 korona,
- 4-szer: „Tolnai Világtörténetét” bolti ára
240 korona.

Meglepően értékes kedvezményeink
részletes leírását lent
adjuk. Fél évi előfizetés után egy
kedvezmény jár.

240 koronás kedvezmény

Tolnai Világlapja olvasóinak!

A világirodalomban páratlanul álló esemény az, hogy egy képes hetilap egy nyolc-kötetes világtörténelmet adjon kedvezményül. A mű minden egyes kötete csukott állapotban 28 cm. magas és 20 cm. széles, szóval nagy albumalak, díszes minden magyar család könyvespolczának. Egy-egy kötet bolti ára 30 korona és mi csupán 1 korona 90 fillért kérünk egy kötet után, vagyis csak a bekötést számítjuk fel annak, aki félévre 6 koronával előfizet.

A tudás igazi kincstára a Tolnai Világtörténelme.

„A történelem az élet mestere”. Aki ismeri az emberiség múltját, az megérti a jelen eseményeit és belát a jövőbe is. A Tolnai Világtörténelme a jelenből a múltba viszi az olvasót. Elbeszéli, hogy minő korszakalkotó világeseményeken nyugszik a mai emberiség élete. Elvisz azokra a dicső színterekre, ahol az emberi jogért és szabadságért küzdöttek őseink, feltárja a nagy bölcsök, hadvezérek és államférfiak életét, hogy okuljunk az ő pályafutásukon. Van-e ennél szebb és hasznosabb olvasható? De Tolnai Világtörténelme nem iskolás-könyv lesz. Ez a mű nem cipeli vissza az olvasót az iskola padjaiba, Nemcsak tanítani akar, hanem első sorban szórakoztatni. Minden sora igaz szívbeli gyönyörűséget nyújt az olvasónak. Erdekesebb, mint akármelyik szenzációs regény. Mert hisz tulajdonképpen a történelem maga is regény: a népek és nemzetek regénye. Csak hogy ez a regény nem egy költő képzeletében születik, ezt a regényt az emberiség élte át; ennek a regénynek minden sora igaz.

Nemcsak a műveltség kelléke ez a hatalmas mű, Tolnai Világtörténelme megtanít arra is, hogy hogyan éljünk. Hiszen mint minden szabad nemzet polgárai, mi is magunk intézzük sorsunkat. De hogyan ítéljük meg, hogy mi a valóságos, jól felfogott érdekünk, ha nem tudunk választani jó és rossz között? Ha a Tolnai Világlapját elolvassuk, feltárul előttünk a világ, még arról is tudomást szerzünk, ami a földgömb tulsó oldalán történik, de vajon megérthetjük-e a világ folyását, ha nem ismerjük azokat a forrásokat, melyekből a nemzetek élete fakad, ha nem tudjuk, hogyan keletkeztek és fejlődtek azok az államok, melyek a mai világversenyben résztvesznek. Ha azt olvassuk, hogy Franciaország hogyan verseng Németországgal és Angliával, hogy Oroszországban milyen küzdelmet folytat a forradalom a zsarnoksággal, akkor melyik gondolkodó ember ne lenne kíváncsi arra, hogy mi az oka mindennek? És melyik magyar embert ne érdekelnének azok a dicső szabadságharcok, melyeket függetlenségünkért, önálló állami létünkért vívtak lángelkű őseink? Mindezen kérdésekre választ ad a Tolnai Világtörténelme. Feltárja a múltat, hogy élni tudjunk a jövőben.

A praktikus élet számára készült a Tolnai Világtörténelme, nincs benne elméleti fejtegetés, politikai okoskodás; igazi népszerű könyv, amely egyszerűen elmeséli az eseményeket, úgy, hogy minden ember, felnőtt és gyermek egyaránt megértheti és gyönyörűséggel forgathatja lapjait.

A kinek gyermeke van, annak igazán nélkülözhetetlen lesz a Tolnai Világtörténelme, mert mindenki tudja, hogy a történelmi olvasmány különösen ha az népszerűen van megírva, a nevelés egyik legfontosabb segédeszköze. Az érdekes tartalmat a képek gyönyörű művészi kivitele teszi becsesebbé.

Sok ezer kép, színes és egyszínű műmelléklet tartkítja a pompás köteteket. A szerkesztőség az egész világ múzeumaiból, képeit, a jelentősebb világeseményeket egyszerű fa- és rézmetszetekben mutatja be, e mellett tel van egykoru torzképekkel, katonai és polgári kosztümképekkel, érmék, pénzékek és más műemlékek fényképeivel. Azok, akik a nagy mű egyes fejezeteit írják, nemcsak képekben az emberiség életét, hanem a történettudományok, hanem a szépirodalomnak és a hírlapírásnak is jelesei, akik könnyed, elbeszélő formában írják meg a történelem egyes korszakait. A szerkesztő történettudósokon kívül több kiváló szaktudósunk és egyetemi tanárunk is átnézi a nagy művet, úgy hogy bátran mondhatjuk, hogy a Tolnai Világtörténelme, amely annyi kiváló írónk és szaktudósunk közös munkája, a legtekélyesebb amit ebben a nembn egyáltalában nyújtani lehet.

A hírlapirodalom terén páratlan jelenség,

hogy egy képes hetilap, amely feltűnő olcsó előfizetési ára fejében, részessítse olvasó-közönségét. Legtöbbjében Amerikában félévre 6 K, már amugy is eleget nyújt olvasóinak, ilyen nagyértékű kedvezményben get. Legtöbbjében Amerikában találunk példát arra, hogy valamely folyóirat olvasó-közönségének ilyen nagyarányú áldozatot hozzon.

Hatvanezer példányban jelenik meg ez a hatalmas mű. A nyolc kötet terjedelme 220 nagy iv, vagyis 3520 oldal. Az egész mű három év alatt jelenik meg, minden félévben egy-egy kötet. Az első kötet 1908 július hó 1-én került ki a sajtó alól, a második kötet 1908 december 15-én. Bolti ára kötetenként 30 korona, egy teljes példány, vagyis a nyolc kötet 240 korona.

A Tolnai Világlapja minden féléves előfizetője, a ki 6 koronával előfizet, rendkívüli kedvezmény gyanánt kapja e nagy művet, csupán a kötésért számítunk fel 1 korona 90 fillért kötetenként.

Csak az nem fogja megrendelni a Tolnai Világlapját, aki nem tudja, hogy a művelődésnek milyen kincsét rejti a Tolnai Világtörténelme.

Ha előfizet a „Tolnai Világlapja” képes hetilapra, (fél évre 8 korona eredeti ár helyett 6 korona) egy 10 kötetből álló pompás házi könyvtárt küldünk; angol vászonkötésben, védőtokban, teljesen ingyen, csupán a bekötési táblába való beillesztésért kérünk 30 fillért darabonként. Tehát a 10 kötet regényre 3 korona a ráfizetés. Ha nem kívánja ezen tíz regényt, ahelyett megküldjük „Séta a világ körül” című díszművet. A mű 900 képet tartalmaz s e képek legnagyobb része fametszetek után készült. A világ minden népfaját ismerteti e gyönyörű munka, amely nagy album-alakban, 480 oldal terjedelemben jelent meg. A bekötési táblát egy nagynevű festőművész terve alapján, pompás színekben angol vászonra nyomva készítettük el, s így a műnek nemcsak tartalma, hanem külseje is elsőrangú művészi termék. 30 korona bolti ár helyett 1 korona 90 fillért kapja meg mint kedvezményt. Harmadik kedvezményünk a „Kelet Csodái”. Ezen díszmű angol vászonkötésű, 27 cm. magas, 190 cm. széles, 480 oldal terjedelmű és bolti ára 20 korona. Barátosi, ezen mű írója, az akadémia támogatásával éveken át tartózkodott Japánban. Ezen díszmű után is 1 korona 90 fillért kérünk. Negyedik kedvezmény a Tolnai Világtörténelme, a kötésért itt is csak 1 korona 90 fillért kérünk kötetenként.

Előfizetések a „Magyar Kereskedelmi Közlöny” hírlap- és könyvkiadóhivatalához küldendők:

BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 16-18. szám.

1908

1908

KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSOKRA LEGMELEGEBBEN AJÁNLTATÓ CZÉGEK:

Gmehling Hermann

bőrbutorgyár

BUDAPEST

VII., Damjanich-u. 6.

Bórszékek. Fotelek.
Angol klubgarnitúnak.

PIRK JÓZSEF öfőköse

DOTZAUER KÁROLY puskaműves

BUDAPEST, Alapított 1808-ban.

Raktára: VII., Bécsi-utca 2. sz.

Gyára: VII., Rózsa-u. 7

Dusan ellátott raktárlegújabb szerkezettől

Kellős vadászfegyverekből folyó és sarétes ismétlő fegyverekből, foropistolyok és pisztolyok, lökhányok és vadászszerekből melyeknek jóságát kezdünk

Vásároljunk ékszer, arany, ezüst és valódi svájci

zsebórákat olcsó karácsonyi árak mellett
SCHLESINGER HENRIK

órák és ékszerésznei

Budapest, VI., Váci-körút 17. Szent István-templommal (Bazilika) szemben.

Alapított 1889. Óriási briliáns árak raktára
Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Óráknál 2 évi jótállás.

Dona Döme és Tsa

§§ papir-kereskedése §§
a poprádi gyár raktára

Budapest, IV., Régi posta-u 6

Mjánja a péterfalvi gyárban készült

Oceán-tengerentuli-levélapirt

dobozonként 50 levél és 50 borítékkal,

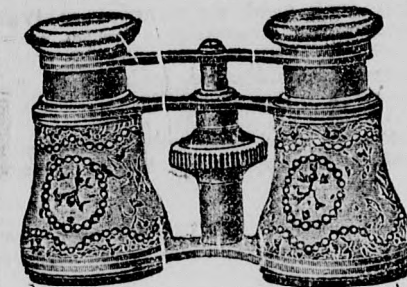
kisalakú ... 2.- kor. valamint egyébirig díszes
középalakú ... 2.40 levélpapírokat és minden
nagyalakú ... 2.80 e szarba vágó czikkeket.

Vidéki rendeléseket pontosan teljesít.

Calderoni és Társa

Budapest, Váci-utca 1 sz. Kishíd-utca 8. sz.

Színházi látószövek alumíniumból legkülönbözőbb kiállításban kintű üvegekkel.

Női látószövek fonytával Zeiss-, Busch- és Goerz-70e prizmas látószövek. Tábori, va-ész- és vör-senyistósövek a hirtelen rapido Szalon-lorogetek, Orreceptetek és szemüvegek arany, ezüst teknőbökacsón'ke-reiben. Stereos-kop-szerevények. - Laterna magi-kák, kísérletező-szerevények -

Anoreid légszalmérők. - Terem- és ablakhőmérők díszes kivitelben.
Fényképészeti készülékek Kodak stb. dús választékban.
Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Harisnya-Káz

KARDOS és STEINER
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon.)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsóruhák berliner kötött árak és mindennemű testedző (sport sweter), valamint színházi czikke s.b.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldetnek.

A legczélszerűbb

Karácsonyi ajándék

Zenekedvelőknek

zeneművek

minden fajtában

diszkötésben

legolcsóbban kaphatók

Molitor Oszkár

Zeneműkereskedés «Euterpe» Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 15/U. Katalógus ingyen.

Szenzációs ujdonság!

A lipcei világvásáron (Leipziger Messe) óriási szenzációt keltett

Tölcsér nélküli beszélőgép.

Magyarországi egyed árusítása, továbbá a létező összes gyártmányu gramofon-lemezek gyári raktára ugy a kereskedők, mint a nagyvevőközönség részére

legolcsóbb bevásárlási forrás

FRIED GYÖZÖ és Társa grammofo- nagykereskedő cégneél Budapest, VII., Aggteleki-utca 10 sz. (Rákóczi-utról két percz.) Telefon 4-06.

Elsőrendű «THE ROYAL»

GRAMMOFONOKAT

a legújabb modellokban mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árban 30%-os áreszállítással szállítunk és minden árfelemelés nélkül havi 8-10 korona RÉSZLETFIZETÉSRE vidékre is bárhová.

GRAMMOFONOK 3 kétoldalas lemezzel 35 K-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia
grammofon-nagykereskedők

Budapest, József-körút 41. sz. Fiókok: Baross-tér 4. és Margit-körút 6. szám. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Maison

Horváth és Halász
Párisi-utca 2. sz.
félemelet.

Az idei eredeti francia és angol ruha, kosztum és bluzmodellek a beszerzési áron alul, jóval leszállítva.

KOBRAK CIPŐGYÁR, VÁC

gyártmányai annyira kedveltek
 hogy

Rámásvarrott
 áru

VÉDJEJYE

Kobrak

Keresztülvarrott
 és szeges áru

VÉDJEJYE

Csakis védjeggyel ellátott cipő

VALÓDI KOBRAK-CIPŐ

FOELARUSITOK BUDAPESTEN:

VI. ker., Krausz Zsigmond
 Podmaniczky-utca 1.

VI. kerület, Epstein Mór
 Andrassy-ut 40.

V. kerület, Rémi József
 Dorottya-utca 6.

IV. ker., Bencze és Társa
 Váci-utca 2.

I. kerület, Weisz László
 Fehérvári-ut 16/b.

I. kerület, Preisach József
 Krisztina-tér 3.

FOELARUSITOK VIDEKEN:

ARAD: Lányi Marcell
 ASZÓD: Hermann József
 BAROSTELEG: Weisz Sándor
 BALASSAGYARMAT: Frischer Ignác
 BRCKA: Markus Naschitz
 CEGLÉD: Révész Manó
 CSONGRÁD: Frankl R.
 DARUVÁR: Ladislaus Rochlitz
 DEBRECEN: Szana Lajos
 DÉVA: Hirsch Testvérek
 EPERJES: Goldberger Henrik
 ÉRSEKUVJÁR: Lichtenstern Jakab
 ESZÉK: Vilim Scheiber
 ESZTERGOM: Preszler János
 FEHÉRTÉMPLOM: Steiner Sándor
 FIUME: Kohn Sándor
 GALGÓC: Bródi Mór
 GÁLSZÉCS: Mandel Dezső
 GYULA: Schwimmer Arnold
 GYŐR: Kardos J. Jenő
 HATVAN: Steiner Vilmos
 HOMONNA: Brunn Vilmos
 IPOLYSÁG: Frischer Adolf
 KAPOSVÁR: Farkas Berol
 KARCAG: Löwy és Weintraub

KASSA: Gutfreund Samu utóda
 KECSKEMÉT: Fehér Dávid
 KESZTHELY: Nagy Mór
 KISVÁRDA: Hochmann Mór
 KOLOZSVÁR: Dukez Sándor
 KOMÁROM: Schwarz Béla
 LÉVA: Pollák Adolf
 MAKÓ: Hegyi József
 MARCALI: Lichtenstern Miksa
 MÁRMAROSSZIGET: Silberstein Simon
 MÁTÉSZALKA: Feldmann H.
 MEDGYES: Fritsch és Connerth
 MISKOLC: IQ. Klein Testvérek
 MOHÁCS: Heller Kálmán
 MURASZOMBAT: Ascher B. és Fia
 NAGYKANIZSA: Mózes Róza
 NAGYKIKINDA: Tesits Károly
 NAGYVÁRAD: Fuchs Miklós
 NYIRBÁTOR: Freund J.
 ORAVICA: Weisz Gyula
 PALÁNKA: Schwarz Gyuláné
 PANCSOVA: Konstantinovic St. V.
 PETROZSÉNY: Weisz Rezső
 POZSONY: Vincze Benő

POPRÁD: Krakovics Mór
 POZSEGA: Teodosjevics M.
 RESICA: Moskovits Simon
 RIMASZOMBAT: Weisz Manó
 SÁRVÁR: Bass Sámuelné
 SARAJEVO: E. Felek
 SIKLÓS: Fürst H. Ármán utóda
 SIÓFOK: Schwarz Bernát Fia
 SÜMEG: Böhm Gáspár
 SZABADKA: Roth Ármán
 SZARVAS: Ungár Jónás
 SZATMÁR: Vuja János
 SZEGED: Frankl B.
 SZ.-FEHÉRVÁR: Knazovitzky Béla
 SZOLNOK: Kalmár Miksa
 TAB: Deutsch Mátás és Fia
 TAPOLCA: Gál M. Miksa
 TEMESVÁR: Gerő Izsó
 UJPEST: Brichta Károly
 UJVIDÉK: Kovács S., „A gólyához“
 VÁGUJHELY: Steinitz Arnold
 VINKOVCE: Mavro Epstein
 VUKOVÁR: Th. Walder
 ZÁGRÁB: Ebenspanger I. dr.ug
 ZOMBOR: Holländer József és Fia

Kapható azonkívül a gyártmány minden más, itt föl nem sorolt városban és kisebb helyen is, jobbfejta cipő- és divatáru-üzletben.

EGYETÉRTÉS

LAUB LIPÓT

ARANY ÉREM
1907.

BUDAPEST

VI. LISZT FERENC-TÉR 17.

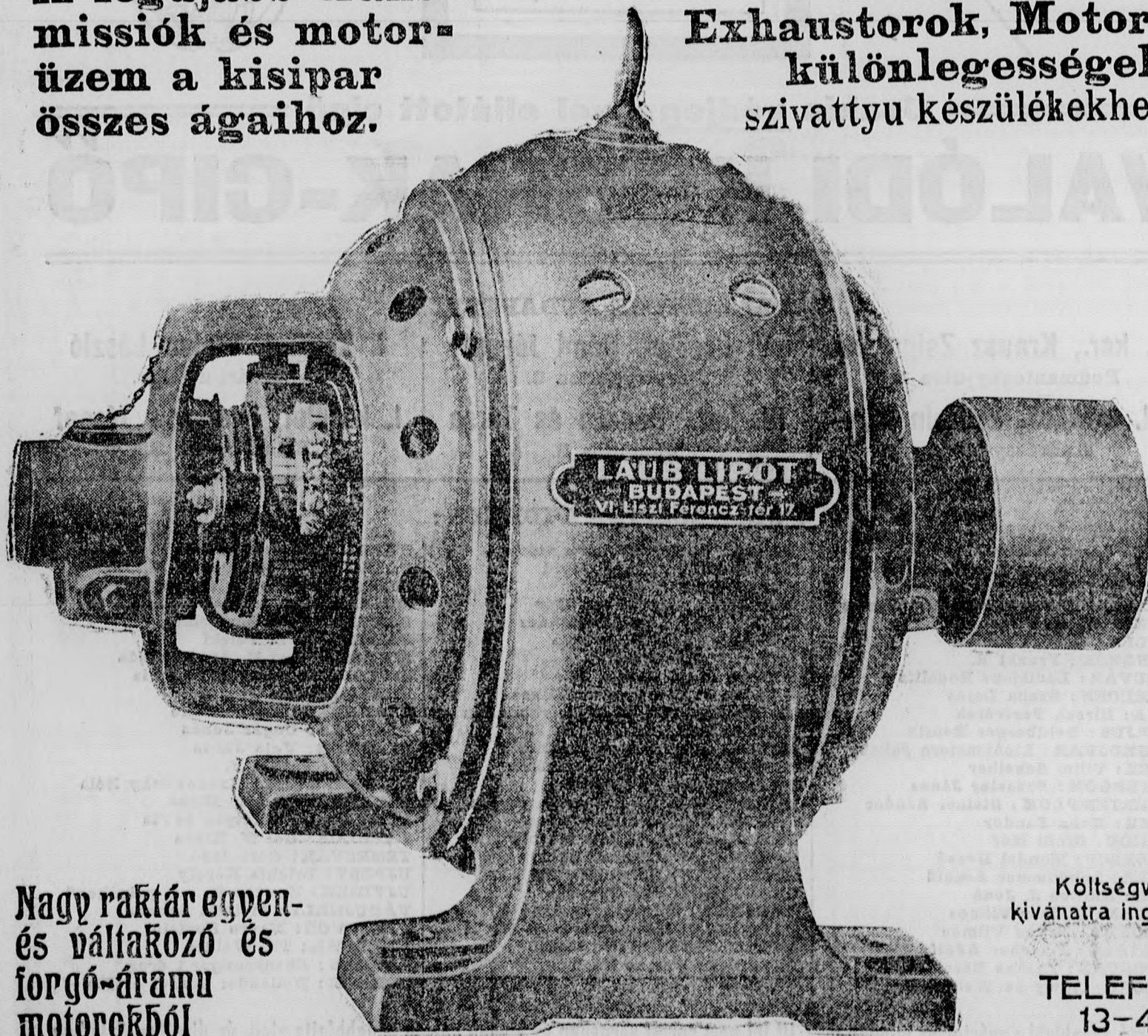
DISZÉREM
1907.

Elektromotorok és Dinamók

$\frac{1}{2}$ lóerőtől 100 lóerőig a legcsekélyebb áram- és erőfogyasztással

A legújabb transmissiók és motorüzem a kisipar összes ágaihoz.

Ventillátorok, Exhaustorok, Motor-különlegességek szivattyu készülékekhez

Nagy raktár egyen- és váltakozó és forgó-áramu motorokból

Költségvetés kívánatra ingyen.

TELEFON
13-47.

Legnagyobb raktára minden bárhol
megjelent vagy bárki által kiadott

ZENEMŰVEKNEK

a Bárd Ferencz és Testvére cég

zeneműkereskedésében

Budapest, Kossuth Lajos-u. 4.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYŰRŰK
HÁZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERÉSZ-és MŰÖRÁS-
üzletében *szerezhetők be.*
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

MAGYAR KIR.

SZABADALM.

Osztálysorsjáték

A magy. kir. kormány felügyelete és ellenőrzése alatt.

A nyeremények készpénzben való kifizetése hivatalosan biztosítva van.

125.000 sorsjegy. 62.500 nyeremény.
Minden két sorsjegyre esik egy nyeremény.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

Egy millió korona.

A húzások nyilvánosan a magyar királyi kormány felügyelete alatt történnek.

3951 nagy nyeremény!

A fényes eredmények, melyekkel a szerencse ügyfeleinket szakadatlanul kegyeli, páratlanul állanak.

Legutóbbi sikerek:

Nyeremény	Korona	Szám	Számra
600000	korona	29764	számra
600000	"	39283	"
400000	"	8881	"
400000	"	37553	"
400000	"	43595	"
400000	"	46965	"
400000	"	86762	"
200000	"	31379	"
100000	"	15630	"
100000	"	39278	"
100000	"	104830	"
80000	"	3566	"
80000	"	55474	"
80000	"	55929	"
70000	"	71487	"
70000	"	71575	"
60000	"	36346	"
60000	"	50094	"
60000	"	63107	"
60000	"	104801	"

és sok más 50000, 40000, 30000, 25000, 20000, 15000, 10000 stb. stb. stb. koronás nyeremény.

Minden évben 2 sorsjáték.

Hónaponként egy húzás!

A játék bármikor kezdhető.

A legegyszerűbb, leggyorsabb és legolcsóbb rendelési mód a postautalvány, melynek szelvényére a kívánt sorsjegymennyiség és pontos cím irandó.

Részletes leírást és bárminő felvilágosítást kívánatra díjlatlanul és bérmentve küldünk.

A magy. kir. szabad. osztálysorsjáték tervezete
125.000 sorsjegy 62.500 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona.		Második osztály. Betét 20 korona.		Harmadik oszt. Betét 32 korona.		Hatodik osztály. Betét 24 korona.	
Nyerem.	Korona	Nyerem.	Korona	Nyerem.	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1.000.000 (EGY MILLIO.)	
1 <	20000	1 <	25000	1 <	30000	1 Jutal. kor. 600000	
1 <	15000	1 <	20000	1 <	25000	1 nyerem. á 400000	
1 <	10000	1 <	15000	1 <	20000	1 < 200000	
1 <	5000	1 <	10000	1 <	15000	1 < 100000	
4 2000	8000	4 3000	12000	4 10000	40000	1 < 90000	
6 1000	6000	6 2000	12000	6 3000	18000	1 < 80000	
10 500	5000	10 1000	10000	10 2000	20000	1 < 70000	
35 800	10500	20 500	10000	15 1000	15000	1 < 60000	
115 100	11500	130 300	39000	135 500	67500	1 < 50000	
3825 40	153600	4825 80	386000	5325 120	692250	1 < 40000	
4000	304.000	5000	609.000	5500	1.022.750	2 30000 60000	
						2 25000 50000	
						4 20000 80000	
						8 15000 120000	
						30 10000 300000	
						60 5000 300000	
						435 2000 870000	
						900 1000 900000	
						1200 500 600000	
						34850 200 697000	
						37500 nyar. és jutalék K. 11.940.000	
Negyedik osztály. Betét 40 kor.		Ötödik osztály. Betét 32 kor.					
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona				
1 á	90000	1 á	100000				
1 <	40000	1 <	40000				
1 <	25000	1 <	25000				
1 <	20000	1 <	20000				
1 <	15000	1 <	15000				
4 10000	40000	4 10000	40000				
6 3000	18000	6 3000	18000				
10 2000	20000	10 2000	20000				
15 1000	15000	15 1000	15000				
135 500	67500	135 500	67500				
5325 170	905250	4825 200	965000				
5500	1.255.750	5000	1.325.500				

A sorsjegyek hivatalos árai az összes hat osztályhoz:

Egész sorsjegy	Fél sorsjegy	Negyed sorsjegy	Nyolczad sorsjegy
I. oszt. 12.— kor.	6.— korona	3.— korona	1.50 korona
II. < 20.— <	10.— <	5.— <	2.50 <
III. < 32.— <	16.— <	8.— <	4.— <
IV. < 40.— <	20.— <	10.— <	5.— <
V. < 32.— <	16.— <	8.— <	4.— <
VI. < 24.— <	12.— <	6.— <	3.— <
Osszesen 160.— kor.	80.— korona	40.— korona	20.— korona

DÖRGE FRIGYES

bankháza

Budapest, Kössuth Lajos-u. 4.

DÖRGE

DÖRGE

1908. december 25

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

AUDIENCIÁN

A király: Nos, hogy van kedves Kossuth?
K. F.: Ich danke untertänigst, Majestät.

A király: Mit csinálnak otthon?
K. F. Es parirt Alles ganz fein, Majestät.

Lichtenstein Rudolf herceg, az uralkodó főudvarmestere, aki most nemrégén elhunyt.

Razzián.

Írta: Gegus Dániel, rendőrkapitány.

Ritkán találtam még olyan emberre, aki mikor bemutattak neki s megtudta rendőri mivoltomat, ezzel a kéréssel fordult volna hozzám:

— Uram, barátom, vigyen el engem egy razziára!

Valami mistikus, titokzatos, ingerlő és izgató van ebben a szóban, hogy „razzia” a laikus publikum előtt. Van benne valami sóvárgó vágy az ismeretlen után, félelmes sejtés a veszélyről, mohó kíváncsiság a nyomor iránt, melytől máskülönben nem irtózik a tisztességes kabátos ember.

És ha valamelyik vágyakozónak végre sikerül egy razziát végig csinálni, a sápadt hajnali fényben még sápadtabb ábrázattal keresi fel barátságos ágyát, hogy megtalálja a nélkülözött álmod, melyre ólomsúlyként nehezedik a látottak kalaidoskopszerű viszfénye: a terhes, nehéz, rettenetes valóság, a borzalmakkal teli élet.

Mert egy razzia benyomását nehéz elfelejteni.

A nyomor, a szegénység, a bűn, ha egyenként vagy részletenként jelentkezik is, kellemtelen. Hát még egy egész tengerre csapkod fel mindennap előttünk zavaros, büzhödt, lomha hullámaival! Szemünket elhomályosítja, torkunkat fojtogatja, elállja szívünk dobbanását s kínzó emlékeitől megszabadulni alig-alig tudunk.

És ennek a benyomásnak talán megvan a maga jótékony következményei is. Az olyan ember, aki leszállott az élet mélységeibe, jobban megtudja becsülni azután az élet javait, tisztelni az erényt s enyhíteni a nyomort.

Épen ezért én nem is igen szoktam viszszaütasítani a hozzám fordulókat, mert azt szeretném, ha minden ember, akit az élet, a sors tűrhető viszonyok közé helyezett el, látná legalább egyszer az igazi szegénységet, az igazi bünt, az igazi nyomort s életét ezekhez a benyomásokhoz igazítaná, vagy tudna valóban igazítani.

Mert hozzá teszek még egyet; mindazt látni kell! A közvetlen látás benyomásait nincs az a toll, nincs az az eset, mely helyettesíteni tudná.

A bírásban, a rajzban elveszik a szín, az árnyékolás, elveszik a valóságnak közvetlen, előttünk álló képe.

Tudom, hogy ebbe a hibába fog szenvedni az én rajzom is, de nem tehetek róla. Talán a rendőri szem segít, amely többet lát s éberebben, mint más közönséges halandóé. Próbáljuk meg.

A rendőri razzia tervszerűleg történik. Előre megállapítják, hogy miféle helyeket és mikor kell meglátogatni, hol található a legjobb rendőryananyag. Ez alatt a műszó alatt értetnek a közbiztonságot veszélyeztető elemek, tolvajok, betörők, csavargók stb. végre-hajtási idő rendszerint az éjszaka. Ezt három részre osztják a tapasztalt vadászok, éjféli előtt a zugkávéházak, vendéglők, éjféltután a lakások és találka helyek, hajnalban a szállodák jönnek sorra.

A külvárosi kávéházak nehéz, füstös atmoszférájában adnak egymásnak találkát a különféle szakban működő tolvajok, hol azután habzó sör mellett beszélnek meg a nap esemé-

nyeit és a jövő terveit. Tarkítja ezt a csoportot néhány ritkán öltözött, festett arcú néember: az utca, a posvány penész virágai ezek. Gyöngéd szerelmi kötelek fűzi őket a tolvajokhoz, akiknek bizalmasaik, orgazdáik szükségben táplálók, az üldözésnél védelmezők.

A kávé sunyi arccal ott tipeg a furcsa társaság között s igyekszik ennek is, annak is kedvébe járni. Hja, ezektől a gentlemánoktól ugyancsak van ám haszon!

A vidáman trécselő, gondtalan terveket szövő társaság nem is sejt, hogy milyen közel van a veszély. Egyszerre kiáltás hangzik az utcán:

— Elállani minden ajtót! —

Nosza, pánik támad és örületes menekülés. A jelszót megérti minden cimbor, hiszen nem először hallja. Itt a veszély, meneküljön, ki, ahogy tud.

Az egyik ajtó felpattan s megjelennek a megjelennek a rendőrök. Civilruhás alak mind, az egyenruházottak kinn maradtak. A tolvajok úgy hívják őket, hogy „kibererek.” Sorra veszik a vendég urakat és hölgyeket s igazolják.

Magas, erős legény igyekszik a cimborák háta mögé bujni.

— Hiába bujkálsz, Josi, — szól rá az egyik kiberer. Gyere csak közelebb, hadd mozzalalak ki.

A legény előrerúkol s mert hárman négyen körül fogják, türi a motozást. Eredménytelen járt: az egyik zsebből egy revolver, a másikkól egy csomó álkulcs került elő.

— Ej, ej, Josi, — csóválja meg a fejét az előbbi kiberer, — hát már megint készülsz valamire? Állj csak hátrább velünk jösz.

Régi híres betörő a legény, aki csak nem régebben jött „póter” a „krimből.” (Szabadult a dutyiból.)

Azután sorra kerül a többi. Ahol igazolvány nincsen, a tenyer is fehér, (azt jelenti, hogy nem dolgozik a tulajdonosa) ott nincs kibeszélés. A válogatott csoportot közrefogják oda kívül a rendőrök s viszik be a kapitányságra.

A vadásztársaság pedig tovább vonul.

Éjjeli mulató kerül sorra. A salomból messze kihallik a zongora s mikor az ajtón benyitunk, a szerelem felszentelt papnői nagy zajongással ugrálnak fel és sietnek felénk No, lesz itt nagy céco. ennyi férfit egyszerre még alig látott ez a terem!

Az egyik csinos, szőke detectív, akinek valóságosan a nyakába ugrott egy matróz ruhába öltözött, apró, fitos orru néember, halkán odasugja:

— Rendőrség!

Szivák Imre ügyvéd, orsz. képvis., az Ügyvédi Kamara elnöke, akit érdemeiért a Szent István-rend kiskeresztjével tüntettek ki.

VEGYES HÁZASSÁG

Gr. H. J. (anyakönyvezető *K. F.* vőlegényhez): Akar-e házasságot kötni az itt jelenlevő becsületes hajadonnal?

K. F.: Dehogyan akarok.

Gr. H. (a menyasszonyhoz): Akar-e házasságot kötni az itt jelenlevő becsületes férfiuval?

W. S.: Hát akarok?

(A házasságot megkötik.)

A bizalmosság egyszerre megszűnik, a kis leányok szépen visszavonulnak a körbe futó divánokra s onnan lesik, mi fog történni.

Minket a férfiak érdekelnek inkább. Itt is kezdetét veszi az igazolás s akinek nincs rendben a pakszusa vagy közismeretségnek örvend, kiadatik a rendőröknek.

A discretio egyáltalában nem feszélyez bennünket. Behatolunk a szobákba, amelyeknek ajtaját furcsa feliratok ékesítik. Diszes, négy-szögletű réztábla hirdeti egyiken, hogy ez a szoba: „Mici hercegnő“ birodalma. A másikon „Lidia grófnő“, a harmadikon „Piroska baronesse“ neve tündöklék messze. Ennél alább már egyik sem adja, csupa aristokrata hölgyek. A lovagjaikban azonban már egy cseppet sem válogatósak. Kénytelenek vagyunk közülök egynehányat pártfogásunk alá venni.

Mikor elhagyjuk ez ur lakot, vidám kacagás kísér ki, amely még az utcán is fülünkbe cseng. A hercegnők és grófnők mulatnak az eseten.

Mi pedig szomorúan felsóhajtunk:

— Szegény hercegnők, szegény baronessek!

Ismét kávéház következik. A márvány asztalokon apró 10—12 éves rongyos gyerek had alszik. Kényelmetlen fekhely ez, csak a fejet lehet lehajtani, azt is kemény márványlapra.

Hajléktalan, apát-anyát nem ismerő, züllesnek induló senki gyerekei ezek, akik fejénként két krajcárért kibéreltek maguknak a kávéstól egy tenyérnyi helzet, ahol álomra hajthatják fejüket. Olcsó szállás, ágyra nem jut, mert azért már hat krajcárt kell fizetni a menhelyen.

Innen a Bem-utcába vezet az utunk. Itt emelkedik a százház: Hírhejt, elmaradt része a mi pompásan fejlődő fővárosunknak. Szürke, komor, piszkos épület-csoport, amelyben száz meg száz apró lakás van, a henyés, piszkos lakók egyéb légiójával megtöltve.

A detektívek itt tudnak egy zugszállodát. Azt látogatjuk meg először Rozzant piszkos falépcsőn megyünk fel az emeletre, a hírtelen előkerített házmester füstölgő, büzös, petroleum lámpájának puha fénye mellett. Jobbra, balra alacsony ajtók nyílnak, melyeken, mikor belépünk, mélyen meg kell hajtani a fejünket. A szobából kiáradó nehéz, mázmás, vastag levegő egyszerre eloltja a lámpánkat. Meg kell állnunk, míg kísérőnk újra meggyújtja azt. A sötétségben nehéz sóhajok, kinos nyögések. Zavaros mozgólódások hallatszanak. Szinte félelmetes, mintha valami pincebörtön fenekén volnának. Csak jönne már az a világosság!

Mikor lámpánk újra kigyulad, körültekintünk a szobában. Szük kis odu ez, alig férünk el benne. Egy pár vacok a fal mellett hevenyészett ágyakon s a vackokon álmukból felvert zordon alakok. Megolvasunk belőle tiztizenkettőt. Férfi, nő, gyerek válogatás nélkül.

A szobabérlő feltápáskodik s előszedi a bejelentő cédulákat, melyekkel lakóit igazolja. A detektívek külön-külön megnézik, arcukba világítanak, kikérdezik s ha gyanus alakot kapnak, felöltöztetik. Visszük magunkkal őket is:

Egy ilyen rettenetes fészekben öreg törődött ember tápáskodott fel az ágyról, mikor beléptünk.

— Ah, a festő ur — mondja az egyik detectív. Még mindig itt lakik?

A festő ur. Egy művész.

Csakugyan, a falakon több kezdetleges olajfestmény, az előtérben egy ütött-kopott állvány, palettával, megkezdett képpel. Egy ősz férfi körvonalai bontakoztak ki a kontár ecset alól mindnyájunknak ismerősen.

— Kossuth Lajost festem most — magyarázta a züllött művész.

És hozzátette még egyszer büszkén.

— Kossuth Lajost!

Az öreg, züllött festő régi lakója már ennek a rozzant, piszkos, ócska háznak. Minden razzia ott találja. Itt temetgeti nyomor, piszok és szeny között, egykor talán merész álmait s próbálgatja ecsetjét reszkető kezével s boldog abban a gondolatban, hogy ő most Kossuth Lajost festi.

Mennyi ilyen merész álom, mennyi ilyen perzselő láng temetője lehet a nyomor, a meg nem értés, az élehetlenség vagy isten tudja

micsoda s mennyi nemes indulatot, érzést tarthat be az ilyen külvárosi lakás büzös, undorító szenye?!

Mikor elhagytuk a házat, nagyot huzunk a zuzmarás, ködös levegőből:

Oh! isten áldott szabad levegője!

Ezalatt megvirradt. A téli hajnal kezd átöredezni a lomha, szürke felhőkön s az utcákon is megered az élet. Ezt ugyan mi nyolc órakerelő, lusta, kényelmes népség nem ismerjük, holott pedig érdekes ám a maga valóságában.

Ne időzzünk azonban, mert elkövetkezett az ideje annak, hogy egy hírhejt garni szállodában is megtartsuk a razziát.

Ez akként történik, hogy körülmegyünk a szobákban, bezörgetünk, felverjük a megszálló párokat. E szállodák ugyanis teli vannak pihenőre tért tolvajokkal, titkos szerelmet üző asszony-népséggel. A lovagok igazoltatnak, a dá mák pedig, ha csak kézzelfoghatólag nem tudják bizonyítani kilitüket és mibenjártukat, kicitáltatnak s a kapitányságra szállítatnak. Ezt követeli a közerkölcs, de főleg a közegészség.

Hát ennél az inquisitionál azután érdekes jelenetek tárulnak elő s páratlan leleplezések történnek.

Legyünk azonban discreték s hallgassuk el azokat.

A nizzai bál.

Irta: Claude Farrare.

Az Ur 1906-ik esztendejében a nizzai karnevál nagy báljának színe a rubin és az azur volt.

Este tizenegy órakerelő, midőn a virágokkal és a lombfüzérékkel feldíszített, ragyogóan kivilágított terem a benne hullámozó rózsaszínű és kék tömeggel már fantasztikus látványt nyújtott, a játékterembe nyíló oszlopcsarnok homályában egy kékbe öltözött pásztornó megállított egy rózsaszínruhás pásztort.

— Ismerlek — szólt a nő.

(Nyilvánvaló hazugság, mert ha ismerte volna, óvakodott volna ezt bevallani.)

A férfi némán rátekintett. Mindkettejük álarcra, ellátva hosszú, szakállszerű nyulvány-nyal teljesen elfedte arcukat. A férfi a nő arcából nem látott mást, mint annak zöldesfényű szemét, a nő pedig csupán a férfi szemgolyójának sárga színét.

A nő bátran folytatta.

— Te egészen magadra vagy? Te nem akarsz mulatni? Talán barátaid cserben hagytak? Vagy nincsenek barátaid? Akkor miért jöttél el a bálba?

Péter, az ember majom, amely egy nagy bécsi variété színházban produkálja magát. Valóságos csodája a dresszurának. Úgy iszik, eszik, öltözködik, dohányzik, mint egy ember.

Inkább tartunk szemlét az udvarra összegyűjtött anyag fölött. Bizony ez tarka társaság. Itt egy bokorugrós, vasalt szoknyás falusi menyecske. Az urát keresni jött a fővárosba. A szállodában azonban nem az urával volt. Amott egy szégyenlős szobacica, akinek az asszonya egész éjszakára szóló kimenőt adott. Természetes, hogy azt felakarta használni.

Ez egy szakácsnő... Hó, ennél álljunk meg. Ilyen szépségben még nem volt részünk. Alig öt és fél láb magas, tömzsi alak, féllábara biceg, kora negyven és hatvan között, közelebb az utóbbihoz.

Hátán egy cipő nagyságu pupocska szégyenkezik, szája a fülére szalad, ha mosolyog. Bekoronázza mindezt, hogy a feje féloldalon kopasz.

— Hol van ennek a párja? — riadt fei egy társaságunkban volt törvényszéki bíró. — Azt az embert én látni akarom.

A regényíró pedig, aki szintén végig csinálta a razziát, még két hét múlva is ezzel köszöntött, mikor találkoztam vele:

— Emlékezik a szakácsnőre? Én még most is vele álmodom.

Pedig ő tudhatná, hogy a nő soha sem lehet elég vén és elég csunya, amikor szerelemről van szó.

A férfi hosszan, fürkésző tekintettel nézte a nőt. Végre megszólalt:

— Azért jöttem, hogy önnel találkozzam.

A nő egy lépést hátrált.

— Hogy velem találkozzál? Velem? . . .

De hiszen te . . . ön még a nevemet sem tudja.

A férfi vállat vont.

— Nem is szükséges tudnom. Ön az, akit várok. A kalandvagyó ismeretlen, akit régóta keresek. Nekem nagyon mindegy, hogy önt Jeannenak, vagy Susannenak hívják-e.

A nő kissé nyugtalanodni kezdett. Azután ezt kérdezte:

— Miért nem tegez engem?

A férfi odahajolt hozzá.

— Mert meghallottam a hangja csengését. Ön az én szememben több, mint egy álcáros ismeretlen. Megismertem önt és tudom, hogy ön az, akit várok: a jegyesem. A jegyesét az ember nem szokta tegezni. Arra ráérek, majd ha a feleségem lesz.

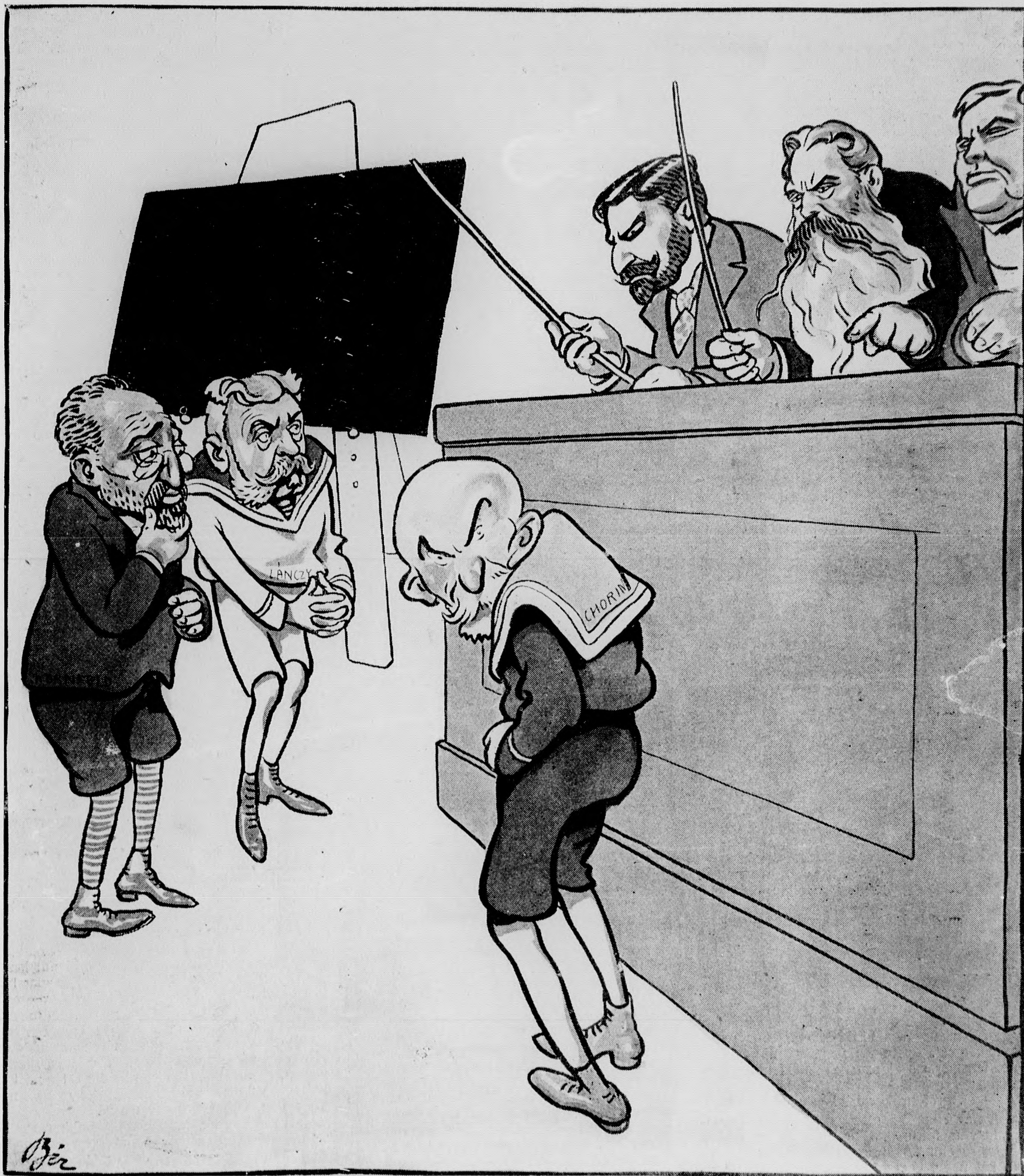
A nő nevetett.

— Én már felesége vagyok valakinek. Nézze!

És odamutatta balkezét, melynek vékony selyemkeztűjén keresztülragyogott az arany jegygyűrű. A férfi megragadta a kezét, levette a keztűjét és lehuzta ujjáról a gyűrűt.

Lássa, már semmi sincs közöttünk. A kézen nincs gyűrű, az asszony szabad!

AZ ISKOLÁBAN.

A tanító ur: Zsiga felelj: mit tudsz az önálló nemzeti bankról?

K. Zs. (dadogva): Az önálló bank... a nemzeti bank... a... a (sirva) tanító ur kérem, én ki akarok menni...

A nőnek semmi kedve sem volt haragudni. Elfogadta a férfi felajánlott karját, és a pár elvegyült a tömegben. A termen végigviharzott a tánc. Az ár őket is elsodorta; a férfi derékon kapta a nőt és szempillantás alatt ők is ott forogtak az esztelenül ugráló és bukdácsoló táncosok közt.

A zene végre elhallgatott s a nő lihegve és kimerülten egy pálma árnyékában álló karosszékre vetette magát. A férfi melléje ült egy másik székre.

— Nem bírom tovább, — szölt a nő. — Nagyon bolondul ment . . .

Hogy levegőhöz jusson, kissé felemelte álarca szakállát. Oh, egy pillanatra a férfi finom metszésű, érzéki ajkakat szemlélhetett és egy bájos, fítoz orrocskát . . .

— Igyék egy kicsit. Akar? Igaz, hogy a tánc esztelenül gyors volt. De ha már itt vagyunk, miért busuljunk!

A férfi pezsgőt hozott s a nő nagy kortyokban itta az édes italt. Poharát két kézzel tartotta, mint egy kis leány, aki nagyon szomjas. Az ital lassankint a fejébe szállt. Felemelkedett és újra táncolni akart. A férfi átkarolta derekát és megsimogatta kebleit. A nő nevetett és ujjával megfenyegette.

— Ez egyszer csak megjárja, de többször ne merje tenni!

— Miért ne, mikor ön szabad?

A vidám tömeg elhőmpölygött mellettük és egymáshoz szorította őket. A férfi ismételte:

— Önt misem köti már. Az utolsó kapocs, mely eddigi életéhez fűzte, eltört. Ön egészen az álomé — a kék és rózsaszínű álomé! Ön nem az többé, akiről nem tudom, hogy Jeanne vagy Suzanne-e a neve. Ön már a jegyesem és nemsokára a feleségem lesz. Mert meg fogom önt szöktetni . . .

— Megszöktetni? A postakocsiban? Vagy mint a lovagok, a paripája nyergén?

— Lóháton is, kocsin is, ahogy ma szokás. Van negyven bűvös lovam bronzból és acélból, melyek odakinn várnak a palota kapuja előtt. És azután elküldök egy szárnyas hírnököt, gyorsabbat a szélnél s azzal odacsatolok egy hálókocsit, csupán a kettőnk számára, az éjfélok induló tűzszékéhez . . .

— És hova megyünk?

— Hogy hova, az mellékes! Talán a tündérkirálynő palotájába vagy boldog szigetre, melyet Matho akart odaajándékozni Hanniba nővérének. Vagy bárhova. Párisba, ha önnek úgy tetszik. Hozzám.

— Önhöz?

— Ez még mind az álomhoz tartozik. Képzelen egy egészen kicsiny házat, mely óriási fák árnyékában húzódik meg. Az ön érzéke alkalmából a peron padlója rózsaszírmokkal van borítva. És a sárga rabszolga, akit a selyem birodalmából hoztam magammal, letérdel ön előtt, hogy megcsókolja ruhája szégyét . . .

— Mily kár, hogy mindez csak álom!

— Bizonyára álom. De ne feledje el, hogy ma este az álom a valóság s az élet az álom . . .

Egész véletlenül az ajtó közelébe jutottak. A néptelen bejáró felől hűvös légáramlat csapta meg arcukat. Egy pillanatra megállottak, hogy levegőt szívjának s a férfi egy másodpercre levetette álarcát. Am egy figyelmes inas észrevette, felismerte s előresietve, bekiáltott az éjszakába:

— D. gróf ur kocsiját!

A név elhalt az utca zajában. Egy automobil gyors fordulattal előkerült és megállt a gyalogjáró előtt. A mesebeli sárkányhoz hasonlóan két nagy, lángoló szeméből széles fény-sávokat szört az utra. Gépeben ott lüktetett a megfékezett negyven lóerő. A szolgálatkész inas felcsapta a kocsi ajtaját.

A kék pástornő és a rózsaszínű pástyor egymásra tekintettek.

— Ön láthatja — szölt a férfi — hogy az álom akarataunk ellenére is megvalósul. Jöjjön!

A nő küzdött önmagával. Óriási erőfeszítést tett, hogy visszatérjen, hogy ellenálljon. Am a bor, mely fejébe szállt, a legbolondabb eszméket keltette életre agyában. Akart-e, vagy nem akart? Ő maga sem tudta . . . Kétszer

sarkon fordult, mintha szédülne, azután oda-futott a kocsizhoz és beszállt.

A férfi felszállt utána. A kocsi lépcsőjéről odaszökt az inasnak:

— Telefonáljon a pályaudvarra. Egy hálókocsit a gyorsvonathoz . . .

A gépkocsi prüszkölvé belerohant az éjszakába.

Mikor magukra voltak, benn a kocsiban, kissé felemelték álarcaikat, hogy ajkaik egymásra találhassanak. A lámpák körzetéből kikerülve, rájuk borult az éjszaka és ők nem láthatták egymást. Még nem.

És később sem látták egymást, a hálókocsi diszkrét homályában, miközben az expressz örült iramban rohant keresztül síkságon és hegyen. Azután elaludtak. Szorosan egymáshoz simuló testük a színes báli öltözékben olyan volt, mintha a hajnal rózsapírja öllekne az égbolt kék színével. Az álom álomukban is folytatódott.

A hálókocsi ablakai lassan-lassan világosodni kezdtek. A hajnal fénye ébredezett és szétterült, sápadtan és hidegen, mint egy szem fedő. Alantjáró fellegek seprtek az elhagyott síkságot, fekete favázak rohantak el az ablakok előtt. A nap birkózott az éjjel — a fázós, hideg téli nap. Az azurszínű bársony és a rózsaszínű selyem öllekmezé-ében különös, groteszk látványt nyújtott a szürkületben.

Egyszerre ébredtek fel. A vonat egy folyam hidján robotgott keresztül. A habok felett köd lebegett. A távolban egy város homályos képe látszott. A vonal mentén gyárkémények álltak. Fekete füstjük egyesült a fellegekkel.

A vonat megállt.

— Lyon, tizenöt perc! — hangzott a kalauz kiáltása.

Az álarcos pástornő kétszer végigsimogatta homlokát.

— Lyon? . . .

Nem értett semmit. Nem tudott visszaemlékezni. Ez a kocsi? Ezek a farsangi rongyok? És ez az ismeretlen férfi, aki mellette ül . . . egészen közel hozzá . . .

Azután lassankint emlékezni kezdett. Megértett mindent . . . Felkiáltott:

— Istenem, elvesztem!

A férfi nem tett ellenvetést. Mit használnának itt az üres szavak? Napnál világosabb, hogy a nő elveszett az erkölcsi törvény és a társadalmi felfogás szerint. Szomorúan, lelke mélyén megrendülve lehajtotta fejét.

A nő sirva fakadt.

— Egész életemet tönkretettem! . . . Szegény férjem! . . . boldog házasságom . . . szegény kis leányom!

Az indulat megremegtette egész testét. A férfi ledobta álarcát, letépte testéről a farsangi mezit. A nő gépiesen utánozta. Kifogástalan szabású, szürke, elegáns, utcai öltözékben állt a férfi előtt.

— Asszonyom! — szölt a férfi — kérem, hallgasson meg! Ne sirjon, esdve kérem! Az egész nem más, mint egy álom, gonosz, nyomasztó álom . . . semmi több! Nem történt semmi, épen semmi! Az egyedüli valóság ez: önt tegnap leitatták, ön ittas volt. És ma . . . ma? Nézze azt a vonatot, mely ott áll a tulsó sínparon, az a vonat vissza fogja önt vinni Nizza-ba. Az ön férje meg fog bocsátani, a leánya soha sem fog megtudni semmit. Én . . . én nem vagyok a világon! Menjen asszonyom! Isten önnel!

A férfi ajtót nyitott. A nő nem szállt ki azonnal. Szemét lesütötte és ábrándos, szomorú tekintetét vetett a kocsi padlóján heverő színes báli ruhákra. Azután hirtelen kiugrott az ajtón, átfutott a másik vonathoz és eltűnt egy kocsi-szakaszban.

A két gép éles füttye egyszerre hasította a levegőt.

A Páris felé robotgó vonaton a férfi letérdelt a kocsi padlójára és elborította csókjaival az azur- és rubinszínű rongyokat a — meghalt álom szemfedőit.

Rózsát vegyenek!

Írta: Ida Bock.

A sok ember közül Erik Holmsen egyetlenegy sem ismert s viszont őt sem ismerte senki! Ránézve, aki kicsi vidéki városból jött, hol az egyik nyárspolgár arról is értesült, mikor köt a másik új nyakkendő, ez különös érzet volt. Eleinte alig győzte várni, hogy a fővárosba kerüljön s ime most, mindjárt az első estén, a zajongó utcák lármája, vigélete között, a mellette elrohanó sok ember tömegében, olyan elhagyatottnak és elveszettnek érezte magát, mint a hajótörött a hullámok jajgásának közepette. Egészen elkábulva a sok újságtól, a sok szokatlan dologtól, Erik Holmsen végre is fényesen kivilágított sörházba menekült; hiszen valahol csak meg kell húzódnia; meg az éhség is derekasan elfogta már. Ugy hallotta, hogy a müncheni korcsmai élet valami különlegesség és erre a szivélyes és barátságos sörözésre már régen kíváncsi volt. Csak ne lett volna ilyen elhagyott. No de hisz az nemsokára alaposan megváltozik. Fiatal ember könnyen talál társaságot, csak legyen meg benne az akarat. És éppen ma oly felette rosszul esett neki az egyedüllét. A bucsu hazulról még a vérében, az idegeiben feküdt. Gépiesen zsebébe nyult s onnan a vidéki hirlapnak azt a számát vette elő, melyet édesanyja utiolvasmány gyanánt vele adott. Hányszor gunyolta ki ezt a vidéki újságot! És ime ma az a darabka papír, hazája, otthona egy kis foszlányának tetszik. Jóformán hízkelve nyugtatta rajt a tekintetét.

— Rózsát tessék venni, uram, üde, szép rózsát!

Erik föleszmélt. Nem a legvidámabb gondolatokba merülve, teljesen megfeledezett a környezetéről.

Mikor föltekintett, pillantása az asztal előtt álló fiatal leány halovány arcára esett, aki egy egész csokor piros rózsát tartott az arca elé.

— Rózsát tessék vásárolni, uram, friss, piros rózsát! — S ez a néhány szó oly egyhangu, fáradt, majdnem gépszerű hangon hagyta el a keskeny, szintelen ajkakat.

Erik visszautasította.

— Köszönöm, mit kezdjek a rózsákkal?

— Örüljön rajtuk, uram! Hiszen olyan édes az illatjuk. Vagy adja oda a kedvesének.

Erik elnevette magát. Tulajdonképp örült rajta, hogy az órákig tartó szokatlan hallgatás után, amit az idegen tartózkodási hely ráerőszakolt, végre kinyithatja a száját.

— Nincs nekem kedvesem! — válaszolta és ránézett a leányra. Hát csinosnak nem volt mondható. Nagyon sovány, kissé előrehajló; az arca csinos, de szintelen, minden üdeség nélkül. Hamvasszőke haja volt és sötét, bánatos szeme. A leánya egész alakján valami levertség, fáradtság látszott. Valami lemondás, mely fellázadni nem mer. Hiányzik az ereje hozzá.

— Szegény ördög! Az élet nem sok örövendetést tartogathatott a számára, — gondolta Erik, miközben a rózsákat határozatlanul kezei között forgatta s végre is a kért pénzdarabot kezébe szorította. Könnyen fellebbanó képzelőtehetsége ismét játékot űzött vele. Nem tudta a leányt visszautasítani s a sötét szemekben felvillanó háláérzés akarata ellenére is meghatotta. Néhány szót váltottak még, azután a leány lassan, gépiesen, élet és öröm nélkül, asztalról asztalra ment, hervadt emberi lény gyanánt, mely üde, virágzó rózsákat áru.

Erik Holmsen Münchenben csakhamar otthonosnak érezte magát. Az első esté érzékössége hamar elrebbent, de az a sörcsarnok, mely akkoriban menedéketül szolgált, törzsvendéglője lett. Minden este fölkereste s minden alkalommal néhány szót is váltott a halvány Bertával, a virágárusleánnyal. Eleinte csak néhány szót, majd mindig többet és többet. Így lassankint megtudta egész élete folyását kemény, örömtelen gyermekkorát, nélkülözésekkel tele, fénytelen jelenét.

Azán egyszerre elmaradt — s Berta sem jött többé. A pincézők pedig tudták, hogy most már együtt lakik a kettő, Holmsen és Berta.

*

Évek multak. Egy erős, novemberi estén

PRÓBA A CZIRKUSZBAN

J. Gy. (a kis szelid állatkákhoz): Apport schön és kuss . . . Amelyik nem pariroz, megy innen. Mik vagytok ti: finom tanult kutyák, vagy ordinári Ház-örző kuvaszok?

egyet-
ismerte
ól jött,
rtésült,
ülönös
ogy a
járt az
g élete
tömke-
zettnek
llámok
a sok
Holm-
rházba
ell hu-
elfogta
rcsmai
ivélyes
iváncsi
tt. No
áltozik.
csak
ma oly
bucsu
feküdt.
eki hír-
édes-
Hány-
És ime
na egy
elkedve

e. szép
b gon-
ezett a
al előtt
aki egy
za elé.
friss,
ly egy-
hagya

kal?
olyan
esének.
p örült
allgatás
ráerő-

laszolta
em volt
elhajló;
üdeség
bánatos
levért-
s, mely
hozzá.
sok ör-
ondolta
al kezei
darabot
épzelő-
tudta a
ben fel-
hatotta.
leány
sztráról
yanánt,

mar ott-
zelgős-
sarnok,
törzs-
minden
alvány
te csat
többet
folyását
külözé-
ta sem
hogyan
nsen és

ri estén

A FOSCO

J. Gy.: Az önálló nemzeti bankot nem ha
W. S.: Csak ágáljanak egész nyugodtan a
J. Gy. De akkor vegyék le rólunk ezeket ket, m

A FOSÓN.

ot nem ha
ugodtan
nk ezeket ket, mert ugy nem tudunk — gesztikulálni.

egy fiatal pár szorosán egymáshoz simulva ment végig München fényesen kivilágított utcáin. Tüstént észrevehette az ember, hogy idegenek, mert főképpen a fiatal asszonyka tekintetett jobbra-balra kíváncsian; minden érdekeltte, minden fölkellette bámulatát. Az egyik sörház előtt, melynek nagy tükörlakain keresztül egész jól be lehetett látni, hirtelen megállt.

— Ide menjünk be, Erik; éhes vagyok s olyan hívogatólag int ez a hely! — S karjánál fogva hozta kíséretét arra felé.

Férfjének arcvonásain felhő vonult végig.

— Ide nem, Teréz — én — majd máshová megyünk! — láthatólag zavarba jött. Ez a fiatal asszonykát még jobban fölingerelte. Ujjával megfenyegette:

— Te!... Édes emlékek? Akkor meg éppenséggel bemegyünk! Meg kell néznem a pincérvőket, hátha a tied is köztük van!

Kacagva lépett be s férfjének mit volt mit tennie, követte.

Helyet foglaltak. Erik Holmsen gyorsan körülnézett, aztán megkönnyebbülten fellélegzett.

Hála Isten, csupa idegen arc! De hát hogy is lehetne másként; hosszú idő ám a tiz év; azalatt nem egy darab élet zuhan le a feleség övébe s csak akkor ébred fel emlékezetünkben, ha a régi színhely újból élénk táru. Az a pajkos kis felesége! Hogy éppen ide kellett őt bevonszolni! Vajon mi lehetett a szegény Bertából? Mindezek a dolgok oly rég történtek; a bolondos diáklelet, a szegény, halvány leánnyal folytatott szerelmi viszony, aki úgy csüngött tájta, mint valami hűségeseb! Igazi asszony volt, tele önfeláldozással, mindig csak adva, anélkül, hogy érte bármit is követelne, különös, lágy, szende, gyengéd lélek minden erő nélkül. Az a leány nagyon, nagyon szerette s hálados volt minden egyes jó szótért! Mikor egy év múlva haza kellett mennie, egész csendben, némán távozott; szemrehányás nélkül, panasz nélkül, hálatalien a boldog időért, mit a férfinak köszönhetett!

Hogy felelevenedett minden a lelkében! Hiszen végre sohasem felejtette el a halvány, szende leányt; talán azért, mert azóta sem találkozott egyetlen nővel sem, aki úgy szerette volna, mint az. De hát az élet háttérbe tolta a képét. Az élet letiporja érzelmeinket és mi, mi eltűnjük, mert — mert a hasznunkra válik.

— Vegyen uram rózsát, friss piros rózsát! — Erik Holmsen összerázkódott s ijedten felpillantott. Az a hang! Előrehajlott alakkal, halvány arcza még szintelenebb és fáradtabb, szemében reménytelen bánattal úgy állott előtte az a Berta, éppen úgy mint tiz évvel ezelőtt, odatartva eléje a rózsákat, az elvirult, elhervadt nő, az üde virágzó rózsát!

— Vegyen uram rózsát, friss piros rózsát! — olyan édes az illatjuk — ajándékul a kedvesének!

— Oh igen — ejnye be remek rózsák! — S vágyakozva nyújtotta ki utánuk kezét a fiatal asszony. Erik a kért összeg kétszeresét csuszta a sovány kézbe. Meglepetve, örömteljesen köszönte meg az adományt, majd gyors pillantás suhant végig a férfi arcán, mely gyorsan a rózsák fölé hajolt. A lány lassan tovább indult, távoztában féltéken még egyszer visszapillantott. Vajon megismerte-e? Hiszen akkoriban fiatal, bajszatlan legény volt s azóta az élet komolysága bizonyára rányomta bélyegét — és mégis —; rá vallott, nagyon rá vallott, hogy most, midőn életében az ő számára már semmi helyecske nincs, meg nem ismerte. Szegényke! fáradtan, bágyadtan vánszorgott asztalról-asztalra: lassan, halkán, panaszsképpen érte Erik fülét a szó:

— Rózsát vegyenek, friss piros rózsát! — Aztán már csak azt látta, hogy a lány csendesen kison az ajtón.

A fiatal ember kissé hirtelenül fordult vigan csacsogó, kis feleségéhez. Végére is — ilyen az élet! Ez volt a mult, és itt, aki mellette ül — ez az élet. Felemelte habzó sörös poharát, melyen belenezett szöke felesége szemébe és:

— A jelen, Teréz — és a jövő! — Aztán nagy kortyot ivott.

Odakint pedig az utcán, az esőben egy

fáradt, elhervadt asszony állott s reménytelen, bánattelt szemekkel nézett be a fiatal párra. Kezeivel görcsösen megszorította az égő piros rózsákkal teli kosarat. S hullott rá a hideg őszi eső...

— Rózsát vegyenek — üde, piros rózsát!

RÁNCOK.

Az arcomon settenkednek a ráncok,
S koszorút fonnak a szemem köré.
A gond ekéje bőröm feltöré,
S szememből tar földre esnek a lángok.

A szememben még ott villog az élet,
Az ajkam piros, sóság, fiatal,
Megejtí néha kósza éji dal,
S lágyan csókolják éjjeli lidércek.

Lihegye szívom az élet párját,
Fogságba vetnek a napok, az éjek,
S nem térek ki, ha az utamat állják.

Értem jönnek a vágyak és az álmok,
Vidám mesekép szállnak el az évek...
És arcomon elsimulnak a ráncok.

Fodor Viktor.

VALAKIRE VÁRUNK.

Mikor fészekrakó fiatalpár voltunk,
Rajtunk kívül másra dehogy is gondoltunk.
Bútorpilhéinket úgy hordottuk össze,
Mint ha mi kettesben maradnánk örökre.
Csupán az asztalunk — az is régibb vétel.
Nyitós táblájánál egész család fér el,
„Jó lesz ez, maradjon, hiszen nem is régi
Aztán ha vendég jön...” — kegyelmeztünk [néki.

Vendég — ugyan nem jött, mi is — ketten [vagyunk,
Mégis úgy látom már szűk lett az asztalunk.
Fölynyitott szárnya ha kétakkora lenne,
Rajt a csecse-becse helyet alig lelne.
Fehér pici ingek, csipkével-fodorral,
Szalagos főkötők — készülnek nagy gonddal.
Szűk a mi asztalunk — kicsi lett lakásunk,
Nem fér be örömrünk. Valakire várunk.

Szőnyi Mihály.

Dráma a Karácsonyfa alatt.

Irta: Szebelő Wladimir.

A főkapitányságon vagyunk. Ott, ahol ünnepen sem pihen a munka. Másutt kigyul a karácsonyfa, a rendőrpá ota komor épületében azonban akkor is a gázlákák sárga fénye mellett virasztanak.

Nyílik az ajtó. A rendőrök egy sápadt uri embert tuszkolnak előre. Fáradtan, még mindig reszkette áll meg.

— Jelentem alássan — szól a bekísérő rendőr — ezt az uri embert előállítottam Belevágt a kést a feleségébe. Azt hiszem, hogy megbolondult. A karácsonyfa égett, osztogaták az ajándékot s egyszerre csak se szó, se beszéd, nekiment a feleségének s olyat hasított rajta, hogy a kórházba kellett szállítani.

A tisztviselő maga is mehhökent s kérdőleg nézett az előtte álló sápadt emberre.

... Dehogy vagyok bolond! — kezdte az s remegő hangja elcsuklott — csak egy nagyon, de nagyon szerencsétlen ember. Sajnálom ami történt, de az ember nem lehet mindig ura indulatának.

— Beszéljen világosabban! — nógatta a tisztviselő.

— Elmondok mindent. Különös, érthetetlen eset! Van, azaz csak volt gyönyörű szép kis feleségem, akiért rajongtam, kit a bolodulásig szerettem. Van két szöszke kis fiam, a halálba tudnék értök menni. És én mégis egy félórával előbb rárohantom az anyjukra, a feleségemre mint egy fenevad. Ugyebár érthetetlen?! Megtörtént. Sajnálom, de még mindig teketén kavarog fel bennem minden s azt hiszem, megint csak megtenném.

... Karácsony este van ma. Beh szomorú karácsony s mily szépen, mily rózsásan indult. Együtt díszítettük fel a karácsonyfát. Ajándékot ajándéokra halmoztam fel pici kis ártatlani-annak.

Zokogott.

— Bocsássák meg! Nem tehetek róla. Eljött hát a kis Jézus. Meggyújtottuk a karácsonyfa gyertyáit. Kacagtak a kicsik s boldogan ölelték magukhoz a hintás lovat, a katonákat, a képes könyveket.

— Neked is hozott valamit a kis Jézuska! — sugta a feleségem.

Négyszegletes kis doboz szürkélett a fa alatt.

— Ugyan mit? Mivel lepted meg a kis urcskádat? — feleltem és homlokon csókoltam feleségemet.

Homlokon melynél nyiltabbat nem láttam soha.

Kinyitom aztán a dobozt, feleségem azalatt az apróságok örömeiben gyönyörködött. Hát mi volt a dobozban. Szerelmes levelek... feleségemnek szólottak. A főnököm kézírása ismertem meg, válaszok voltak. Az együtt töltött pásztorórák gyönyöreiről dicső himnuszok és ömlengő vallomások.

Elsőtétült előttem a világ. Felkaptam egy kést. Néhány perccel előbb még a fonalat, melyre a karácsonyfa felagatott édességeket akasztgattuk, vagdostam vele és most beledöttem a hűtelenbe. Vak dühömben tovább is öldökölttem volna, ha a gyerekek sívalkodó sirása magamhoz nem térít.

Itt vagyok, itélkezzenek!

Nekem már nincs mit keresnem.

Kezében rejtette a fejét. Meg-megremegett, alakja, s néhány köny szivárgott keresztül ujjain.

*

Következett az asszony kihallgatása.

— Igaz, minden igaz, ahogy az uram elmondta. Szegény emberek vagyunk. A főnök utánam járt. Megajándékozott egyszer briliáns gyűrűvel. Elfogadtam. Az uramnak azt mondtam, hogy a nagynénemtől való — s azóta gyenge lettem. Engedtem. Megcsaltam az én jó hiszékeny uramat.

Most megakartam lepni karácsonyra. Egy csomó keztyűt vettem neki ajándékba. És — a keztyűk eltűntek, a szerelmes levelek voltak helyükben. A pokol, a sátán varázsolt azokat oda.

Nem a pokol!

Másnap kiderült ki volt a sátán.

Megszökött a szobaleány. Csak nagysokára került elő.

Ő volt a bünös.

A szemes leány belelátott a titokba. Tudta, hogy honnan került elő az a briliáns gyűrű s takarítás közben igaz gyönyörűséggel olvasgatta azokat a bizonyos leveleket, melyeket a kopasz bankár önagságának írt.

— Ugy! A nagyságának szabad, nekem nem?! A szobaleány nem szólt, de készen volt tervével.

Majd megmutatja ő s csinál olyan tréfát, hogy megemegetti a nagysága.

Es — kivette a keztyűs dobozból karácsony napján a keztyűket és belecsempészte a szerelmes leveleket.

Jaj, ha ő tudta volna, hogy az ura ennyire meg fog haragudni, dehogy tette volna.

De minek is vette ennyire szívére a dolgot?!

*

A dráma azért nem vett tulságosan tragikus fordulatot.

Egy pár hónap múlva férj és feleség ismét karöltetve sétáltak. A férj előmenetele persze kissé megakadt, — bár a bankár ur már rég az Opera egyik baletthölgyénél szórakozott.

Hjaj, az élet prozájában a drámák is engednek magukkal akudni.

Egyszer aztán nagyon megtalált haragudni az asszonyra.

Fess kis káplár — huszár volt az eszemadta — udvarolt a szobacicusnak. Olyan, de olyan szépen festett a bajusza

Híven látogatót el hozzá esténkint.

Egy nap elmondta gyönyörűségének, boldogságának, kis babájának s kint a cselédszobában amugy istenigazában magához ölelte.

Mit tehet róla, hogy akkor hiába csengett a nagysága... aki végre is kijött s szörnyű patáliát csapott. A végén a vitéz urnak egyszerűen ajtót mutatott.

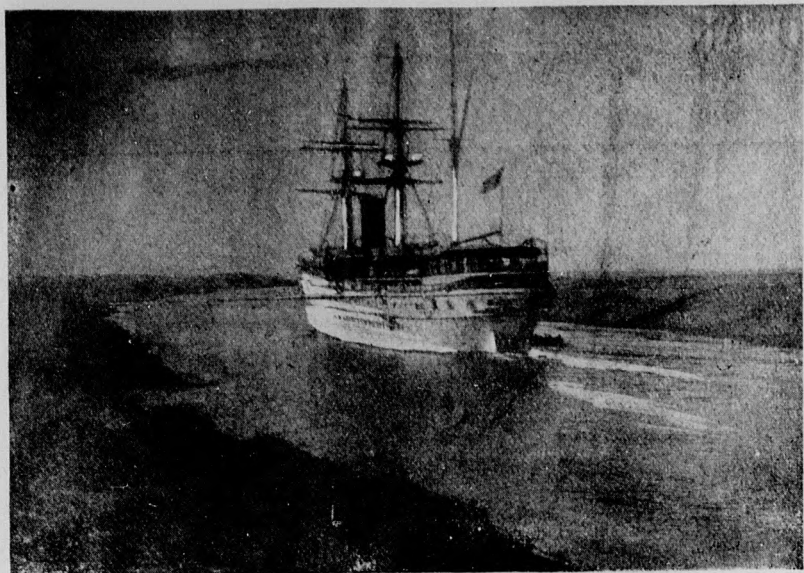
— Be ne merje többé tenni a lábát! kiáltotta utána.

PÁRBAJ UTÁN

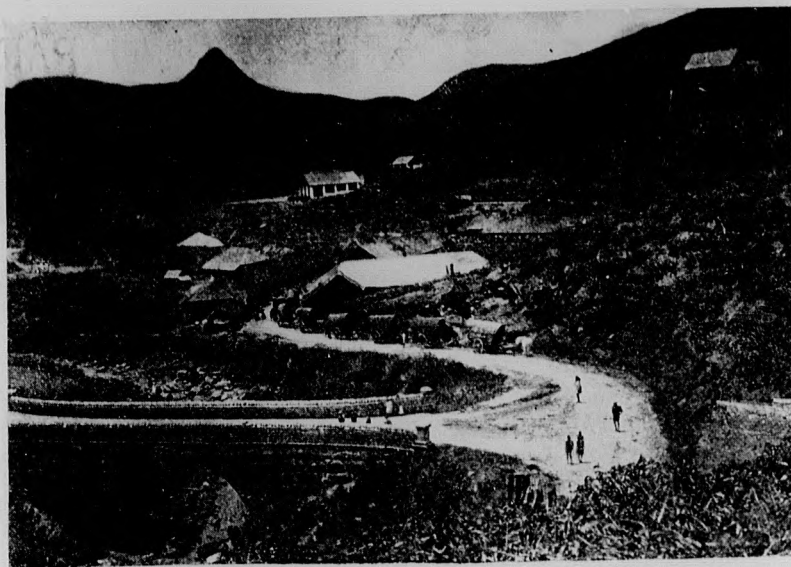

W. S. Hát béküljünk ki pajtás, nem akartalak megbántani.

P. G. (sóhajtván) : Béküljünk. Azt a pár lapost, amit adtál, nem bánom, csak a tárcám, csak a tárcám sajnálom.

Vitorlás a Szezi csatornán.

Az Ádámhegy Ceylonban

Darzsiling-falu. (Elő-India.) A háttérben a Himalája hegység.

Hindu-falu.

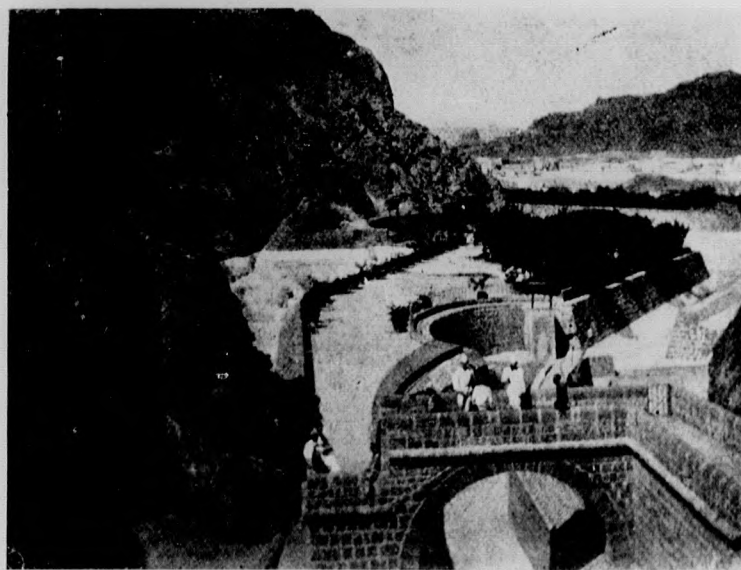
Colombo, Ceylon fővárosa.

Az indiai maharadzsa elefántja diszben.

Calcutta madártávlatból

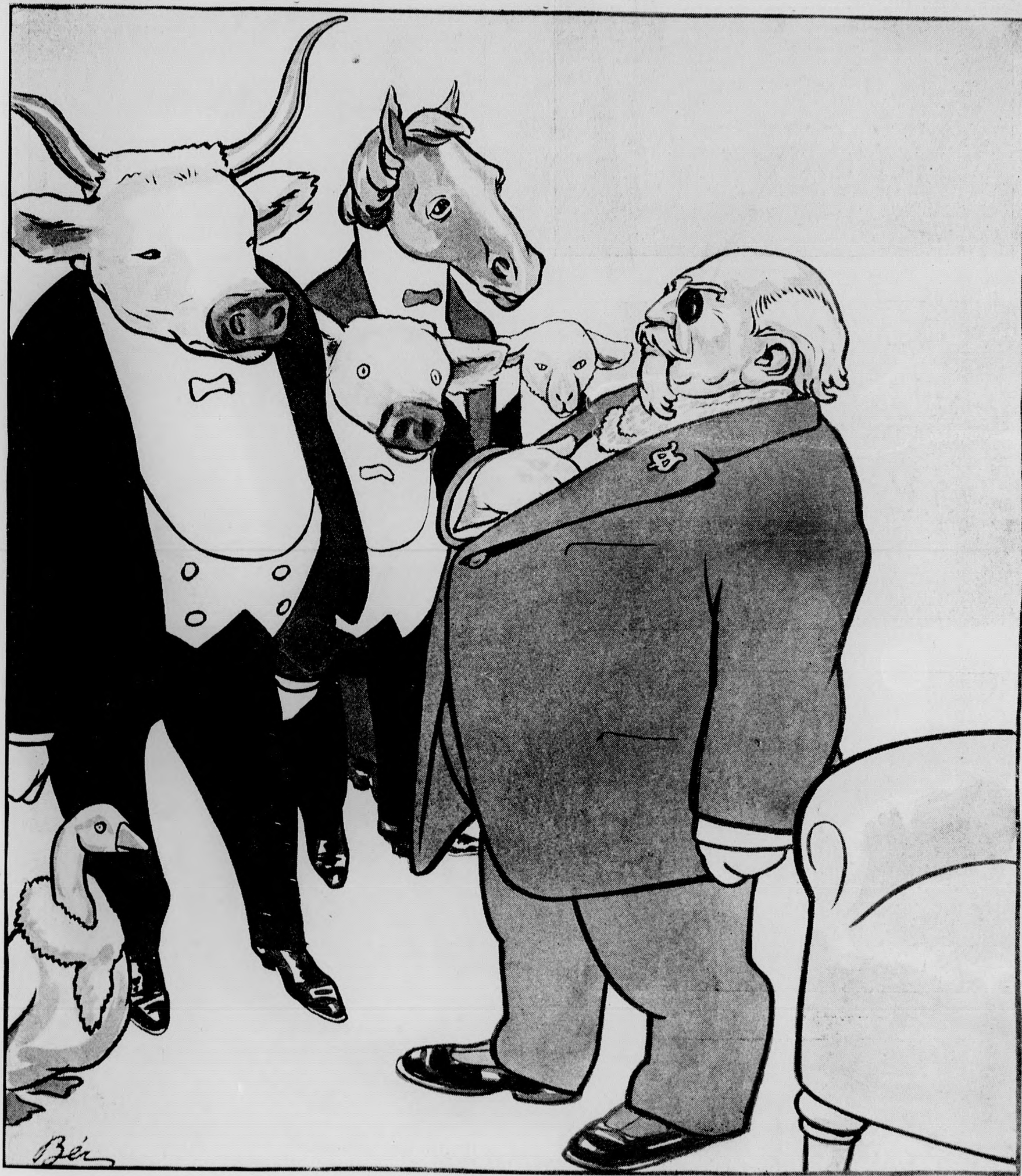

Aden arábiai város és a sziklákba vájt ciszternák.

mes

JUBILEUM.

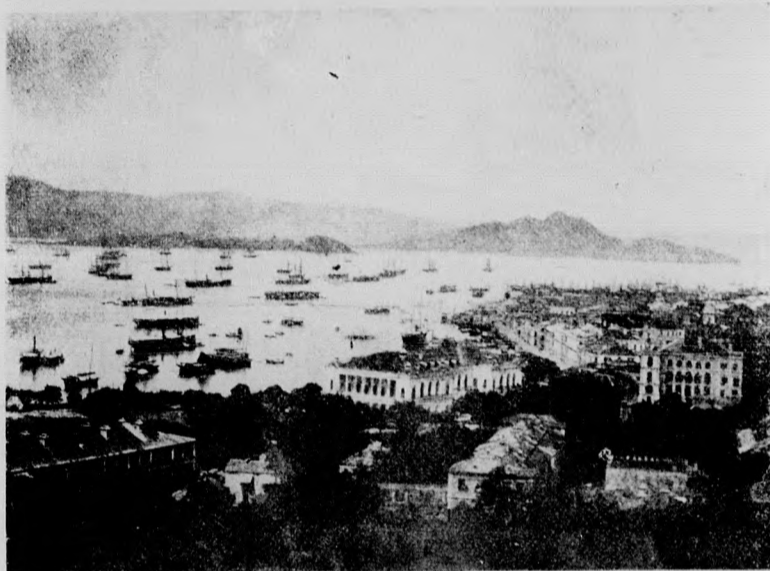
A jubileumi szónok : ... És eljöttünk mi ökrök, birkák és egyéb marhák, hogy mint Kegyel-
mességed szorgalmának és munkásságának eredményei szerencsét kívánjunk a mai napon ...

Útca Colombóban, Ceylon fővárosában.

Az indiai maharadza kíséretév 1.

Hongkong.

Előkelő hindu nő.

K igyóbüvölő.

Utca Bombayban, a benszülött városrészben.

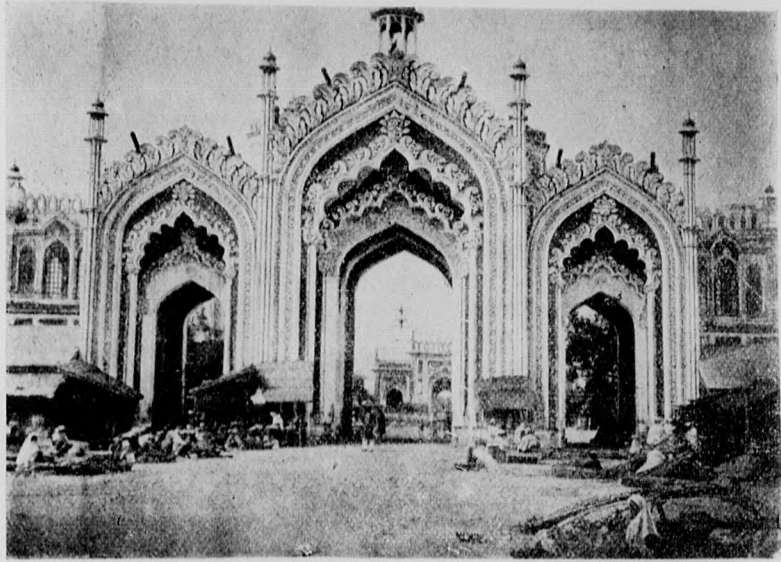
Utca Hongkongban.

Dolgozó elefánt Ceylonban

Cipészület Bombayban

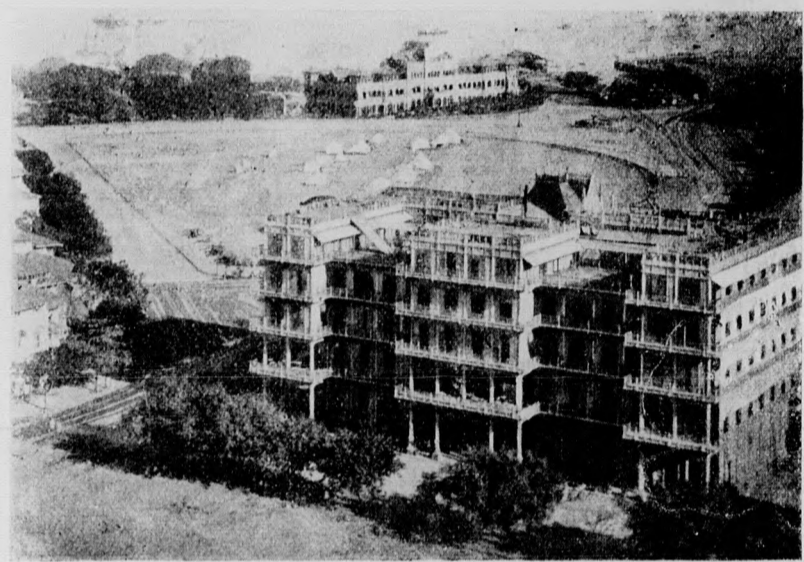
Vasár az Agrába (india) vezető kapu előtt.

A Ganges folyam Calcutánál.

Felepítvényes Ceylonban.

A bombay-i Esplanád-szálló, háttérben a matróz-otthonnal.

Legyező pálmák Szingapurban.

Ceyloni falu.

Utca Calcuttában.

Előkelő kínai nők

A REICHSTADTI HERCEG EMLÉKIRATAI.

REGÉNY.

25

A leány pirulva sütötte le szemeit és megsimogatta a lovat. Majd halkán szólt:

— Én voltam az Ön táncosnője, ott künn, az apátság melletti réten.

A lovas arca elhalványodott és anélkül, hogy akarta volna, visszarántotta lovát.

— Emlékszem már, Ön egy francia asszonynak a leánya.

— Igen, uram, az anyám francia volt. Én azonban Magyarországon születtem.

— És jelenleg mi járatban van?

— Orvosságot viszek beteg atyámnak innen az apátságból.

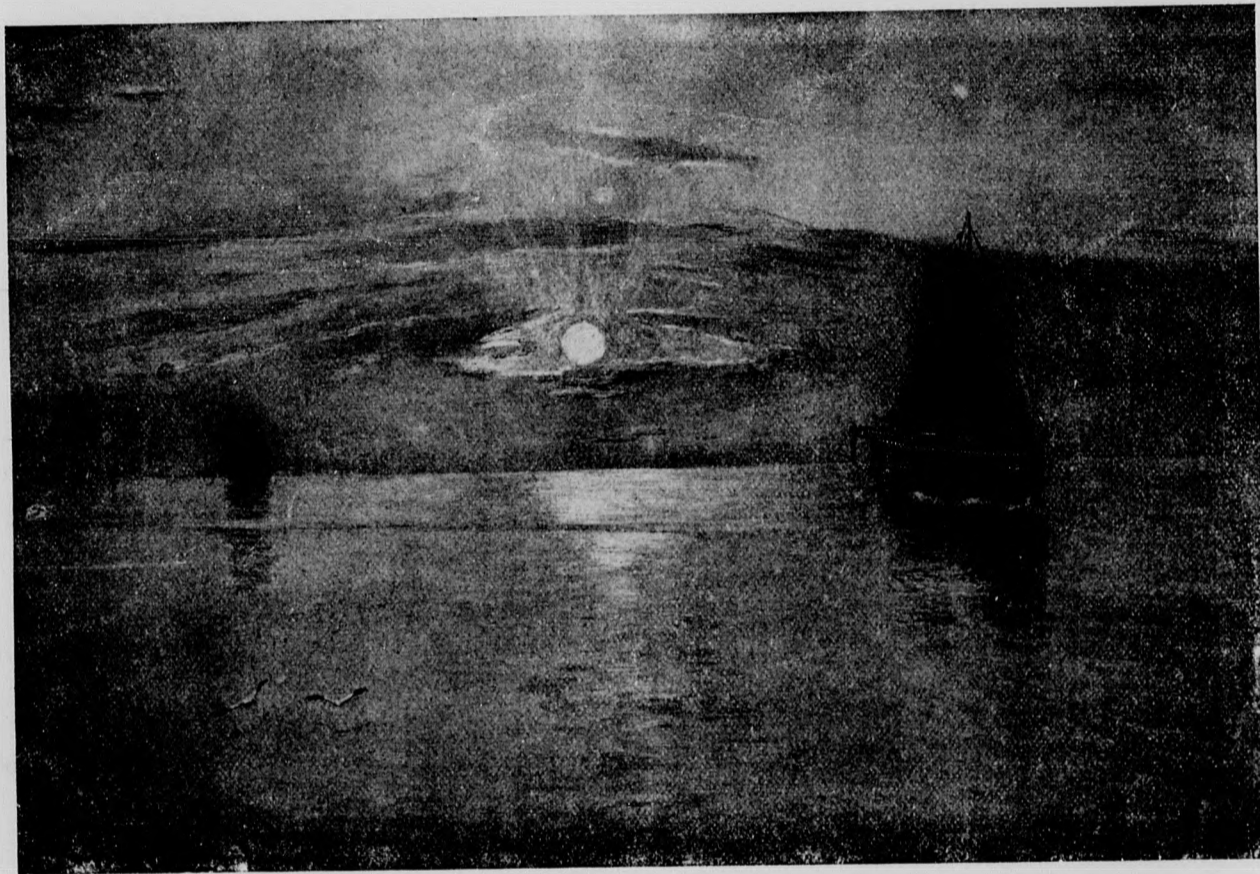
— Akkor bocsásson meg, hogy kötelességének teljesítésében egy percre is föltartóztattam.

izben találkozott a leánnyal. A leány úgy teta mintha ez a találkozás magától értetődnék és a fiatal embernek tetszett ez a bizalmasság és valami vonzódásféle fészkelődött be szívébe. Olyan volt ez, mint az első esőcsepp, mely a sziklára esik és amely sokadmagával kivájja a követ.

A fiatalember mindennap fölkereste a kis helyet és minden nap találkozott a leánnyal. Mindkettőjük számára szinte szokássá vált, hogy lássák egymást. Egy szombat este szomorúan várta a lovat a leány.

— Boszankodom — szólt, amikor az ifju megérkezett — mert holnap valami ünnepélyre kell mennem: Albergné, az az asszony, akit Ön annak idején anyámnak tartott, meghívott

remtés minden mozdulatára és fölismerte a szerelmet, amelylyel a leány közeledett hozzá. Azzal is tisztában volt, hogy ezt a szerelmet el kell háritani magától, mert hitványság volna, ha egy fiatal teremtés életét a magáéhoz láncolna. Elhatározta, hogy kerülni fogja a leányt, csak azt nem tudta, hogy kezdjen hozzá elhatározása végrehajtásához. Sohse térjen vissza arra a helyre, ahol először látta és várassa a leányt nap-nap után növekedő bizonytalanságban. Vagy fölkeresse őt utoljára és valami ürügy alatt mondjon neki isten hozzádot. Csodálatos módon az előbbi módot választotta. Könnyebbnek tetszett neki, hogy a leányt viszontlátás nélkül hagyja el. A találka napján otthon maradt, amíg biztosra nem vette, hogy

Szikszay Ferencz.

Napnyugta a tengeren

A Könyves Kálmán jogostása.

Ezzel sarkantyuba kapta a lovat és a fiatal leány nagy csodálkozására elvágtatott.

Ez a találkozás a fiatal emberben nem hagyott mélyebb nyomot. Nem vágyódott vissza a találkozás helyére és hetek multak, amíg újra arra a vidékre került. Csodálatos módon újra találkozott a fiatal teremtéssel, aki a gyermekleány ártatlanságával örvendezett:

— Oh én messziről megismerem Önt, habár most szürke lovon ül és nem feketén.

— Hogy van atyja? — kérdezte a fiatal ember részvétellel.

— Oh már sokkal jobban van. Tulajdonképpen nem is betegség kinozza, hanem régi sebei fájnak.

— Atya talán katona volt?

— Hogyne. . . 1815-ig szolgált.

Az évszám felizgatta a fiatalembert.

— Az Ön atya magyar ember?

— Igenis.

— Nos hát, az isten áldja meg.

A herceg ezuttal is hirtelen tovább áll lovával. De most az egyszer még csak hátra sem fordult. A ifjút, semmi sem vonzotta a leányhoz, ennek dacára két napon át járta az erdőt és egy és ugyanazon időben mind a két

a falu védőszentjének ünnepére és az atyám megengedte, hogy odamenyek.

— Hiszen ez pompás.

— Igen ám, de akkor nem jöhetek ide.

A fiatal ember sokkal tapasztalatlanabb volt, semhogy kihallotta volna ezekből a szavakból a szerelmi vallomást.

— Hétfőre visszatér, ugyebár?

— Hogyne — felelte örvendezve a leány.

Jöjjön jókor mert sok mondani valóm van.

— Jókor, fogok jönni — felelte mosolyogva a fiatal ember. — Isten veled, Ella.

— Isten önnel, uram. De ha már a nevémet tudja, nem mondaná meg Ön is, hogy hívják.

— Neke.n nincs nevem — felelte keserűen a fiatalember, majd mintegy maga előtt ismételve hozzátette: Nekem nincs nevem.

A fiatal lány szánakozva nézett a hercegre, mint a beteg gyermekre szokás.

— Miért is kérdezte a nevemet? — fejezte be fájdalmas hangon a fiatal ember.

Amikor hazaérkezett, életében először vizsgálta a viszonyt, amelyben a fiatal leányhoz állt. Visszaidézte emlékezetében a találkozásnak minden szavát, visszaemlékezett az ifju te-

a leány már eltávozott a találka helyéről. Estére azonban örült vágy fogta el, hogy legalább azt a helyet lássa, amelyhez sok éves emléke fűződik. Lóra szállt és kilovagolt a fasorhoz. Sötét volt már, amikor oda ért, de még mindig elég világos, hogy nyomban észrevegye a leányt, aki a fasorban várakozott reá. A leány zsebkendőjével intett a lovasnak, mire a fiatal ember zavartan meggyorsította lova járását.

— Istenem, milyen későn jön Ön — kiáltotta.

— Ön várt reám?

— Reggel óta. Annyi mondani valóm volt, de most már késő van. Nem maradhatok, atyám már úgy is azt hiszi, hogy valami bajom esett. Jöjjön el holnap.

— Holnap? — kérdezte habozva a herceg.

— Igen, holnap, mert ma már nem maradhatok. Majd fájdalmas hangon folytatta: Sokat fogunk szenvedni.

Ez a hang a szívébe markolt a fiatal embernek, mégis nyugalmat erőltetve magára mondta:

— Nem tudom, hogy holnap jöhetek-e . .

(Folytatása következik.)